

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.

อ.พ. ๑๔/๒๕๕๖ สมัยสามัญนิติบัญญัติ

จัดทำโดย กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ
โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

เรียกดูเอกสารได้ที่

www.parliament.go.th/library

ร่างพระราชบัญญัติ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นในเวลาจำกัด เพื่อให้ทันใช้ประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือญัตติ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยรวบรวมข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความ ข่าวจากสื่อต่าง ๆ และ/หรือสรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่สมาชิกรัฐสภา และผู้สนใจทั่วไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง เอกสารประกอบการพิจารณานี้ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑,๒,๓ สำนักวิชาการ เป็นผู้จัดทำ และเผยแพร่ทาง www.parliament.go.th/library ผู้ใดนำข้อความ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดในเอกสารนี้ไปลงพิมพ์ในเอกสารอื่น โปรดอ้างอิงที่มากำกับไว้ด้วย

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ - ๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘ และ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๙

กลุ่มงานบริการวิชาการ

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
๑. บทสรุปสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ก
๒. หลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	๑
๓. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	๒
๔. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๒๓
๕. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับการเปลี่ยนสถานภาพสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	๒๘
๖. สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ	๓๑
๗. ผลกระทบ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของการเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ ของรัฐ	๓๘
๘. สถานภาพของบุคลากรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ภายหลังออกนอกระบบราชการ	๔๐
๙. นโยบายองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสถานะของ พนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน	๔๓

ผู้รับผิดชอบ

นางพรทศ เพชรเจริญ

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

นางอารยะหญิง จอมพลาพล

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการวิชาการ ๓

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นายทนงศักดิ์ สุระคำแหง

นิติกรเชี่ยวชาญ

นายเชษฐา ทองยิ่ง

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นางณิชพรพรณ สงวนทองคำ

เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

นางมัลลิกา สมบัติศิริ

เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

นางสาวอัชฌา ไตรมาลัย

เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน

นางเสาวภา วาสนา

เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร *

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๑ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้ประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจและลูกกลามมาถึงประเทศไทย คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๑ ให้ความเห็นชอบเงื่อนไขการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asia Development Bank : ADB) โดยมีกรอบนโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่จะให้มหาวิทยาลัยของรัฐทุกแห่งพัฒนาไปเป็นมหาวิทยาลัยอิสระ (Autonomous University) หรือมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้มหาวิทยาลัยของรัฐดำเนินการเพื่อปรับเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยให้แต่ละมหาวิทยาลัยไปดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยที่มีหลักการสำคัญกำหนดให้เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการแต่อยู่ในกำกับของรัฐเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่เป็นอิสระและมีความคล่องตัวสามารถจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๖ กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญา มีฐานะเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ...

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในกำกับของรัฐ ให้มีหน้าที่ดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้เป็นไปตามหลักการของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่คณะรัฐมนตรีกำหนดเพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย ซึ่งคณะกรรมการจัดทำร่างพระราชบัญญัติฯ ได้ดำเนินการพิจารณาแนวคิด หลักการ ตลอดจนประเด็นข้อพิจารณาที่เกี่ยวข้อง และได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ขึ้นมาฉบับหนึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ และได้นำไปเผยแพร่ให้ประชาคมธรรมศาสตร์ได้แสดงความคิดเห็น ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดหลักการกลางที่ให้บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทุกฉบับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้ส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คืนให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พิจารณาปรับแก้ไขให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จากนั้นมหาวิทยาลัยได้ส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คืนกลับไปให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาอีกครั้งเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗ และต่อมาในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการการปรับเปลี่ยนสถานะของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐดังกล่าว และส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาให้เป็นไปตามหลักการกลาง แนวทางดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี และแนวทางเดียวกับร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐอื่นๆ ที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการไปแล้ว

ในช่วงระยะเวลาต่อๆ มา ประเทศไทยเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอยู่บ่อยครั้ง ทำให้การดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อปรับเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐขาดความต่อเนื่องรวมทั้งร่างพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

* สรุปและเรียบเรียงโดย... นายเชษฐา ทองยิ่ง วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ.

ด้วย ต่อมาการดำเนินการเริ่มมีความชัดเจนขึ้น เมื่อคณะรัฐมนตรีซึ่งมีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) ในวันพุธที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เป็นเรื่องด่วน

เมื่อร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว จะทำให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ซึ่งไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น แต่ยังคงได้รับจัดสรรงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณในจำนวนที่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยและการพัฒนามหาวิทยาลัยเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา โดยมี "สภามหาวิทยาลัย" เป็นองค์กรบริหารสูงสุด มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย การดำเนินการต่างๆ ของมหาวิทยาลัยจะสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัย ทั้งด้านการบริหารงานบุคคล การเงิน และวิชาการ และมี "อธิการบดี" เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดและรับผิดชอบการบริหารงานของมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้จะมี "คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย" ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเสนอแผนพัฒนามหาวิทยาลัย พิจารณาการจัดตั้ง รวม เปลี่ยนแปลง ยุบเลิกส่วนงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล "คณะกรรมการวิชาการ" ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเสนอแนะเป้าหมาย นโยบาย แนวทางในการพัฒนาและแผนพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยต่ออธิการบดี เสนอแนะต่อสภามหาวิทยาลัยในการอนุมัติหลักสูตร การศึกษาและการเปิดสอน รวมทั้งปรับปรุง ยุบรวม และยกเลิกหลักสูตรการศึกษา "สภาธรรมศาสตร์สัมพันธ์" ทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยและสังคมโดยรวม "สภาอาจารย์" ทำหน้าที่ในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างมหาวิทยาลัยกับคณาจารย์ประจำ และระหว่างคณาจารย์ประจำด้วยกัน และมี "สภานักงานมหาวิทยาลัย" ทำหน้าที่ในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างมหาวิทยาลัยกับพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ และระหว่างพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการด้วยกัน

สำหรับข้าราชการและลูกจ้างประจำของส่วนราชการ ซึ่งสังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ สามารถที่จะกำหนดสถานภาพของตนเองได้ กล่าวคือ จะยังคงสถานะความเป็นข้าราชการ และลูกจ้างประจำของส่วนราชการนั้นอยู่ต่อไป หรือประสงค์จะเปลี่ยนสถานภาพมาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยหรือลูกจ้างของมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติฯ ที่ประกาศใช้ใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ ยังคงได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง สวัสดิการ และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับอยู่อีกด้วย

หลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เหตุผล

โดยที่สมควรปรับปรุงการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีการส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยของรัฐพัฒนาไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการแต่อยู่ในกำกับของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่เป็นอิสระและมีความคล่องตัว สามารถจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและมีความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้น สมควรปรับปรุงการบริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

วันใช้บังคับ

กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๒)

บทยกเลิก

กำหนดให้ยกเลิกพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ (ร่างมาตรา ๓)

บทนิยาม

พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดบทนิยามเอาไว้ ดังนี้ (ร่างมาตรา ๔)

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“สภามหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์

“คณะกรรมการวิชาการ” หมายความว่า คณะกรรมการวิชาการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“สภาอาจารย์” หมายความว่า สภาอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“สภานักงานมหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภานักงานมหาวิทยาลัย สายสนับสนุน
วิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“พนักงานมหาวิทยาลัย” หมายความว่า พนักงานมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย” หมายความว่า พนักงานมหาวิทยาลัย ข้าราชการและลูกจ้าง
ของส่วนราชการซึ่งปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ และลูกจ้างของมหาวิทยาลัย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

สถานะของมหาวิทยาลัย

กำหนดให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตามพระราชบัญญัตินี้ และเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐซึ่งไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และไม่ใช่วิสาลกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น (ร่างมาตรา ๕)

รัฐมนตรีรักษาการ

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๖)

บททั่วไป

กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง มีวัตถุประสงค์ในการสร้าง พัฒนา ประมวล และประยุกต์องค์ความรู้ทั้งมวล ดำเนินการให้มีการเรียนรู้ในองค์ความรู้จัดการศึกษา เผยแพร่ความรู้ ส่งเสริมและพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย และให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพแก่สังคม รวมถึงการทำนุบำรุง ส่งเสริม และพัฒนาวิชาธรรมศาสตร์ การเมืองการปกครอง การบริหาร จัดการ ศาสนา ศิลปกรรม วัฒนธรรม ศิลปะ ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และ มหาวิทยาลัยมีปณิธานว่าจะมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำ อีกทั้งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ มีความสามารถในการทำงานและมีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ (ร่างมาตรา ๗)

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยต้องดำเนินการโดยยึดหลัก ดังนี้ (ร่างมาตรา ๘)

๑. เสรีภาพทางวิชาการ
๒. ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา
๓. ความเป็นเลิศทางวิชาการ มีมาตรฐานและคุณภาพทางวิชาการอันเป็นที่ยอมรับ

ในระดับนานาชาติ

๔. ความมีคุณธรรม
๕. การนำความรู้สู่สังคม
๖. ความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ
๗. ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารที่โปร่งใสและตรวจสอบได้
๘. การบริหารงานที่มีธรรมาภิบาล
๙. การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย

การแบ่งส่วนงาน

มหาวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนงาน ดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๙)

๑. สำนักงานสภามหาวิทยาลัย
๒. สำนักงาน
๓. คณะ
๔. วิทยาลัย
๕. สถาบัน
๖. สำนัก

มหาวิทยาลัยอาจให้มีส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักงาน คณะ วิทยาลัย สถาบัน หรือสำนัก เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗ ก็ได้

การจัดตั้ง การรวม การเปลี่ยนแปลง การยุบเลิกส่วนงาน และการแบ่งส่วนงาน ตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ให้ทำเป็นข้อบังคับของมหาวิทยาลัยและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กำหนดให้ส่วนงานมีหน้าที่ ดังนี้ (ร่างมาตรา ๑๐)

๑. สำนักงานสภามหาวิทยาลัย มีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของสภามหาวิทยาลัย
๒. สำนักงาน มีหน้าที่สนับสนุนการบริหารมหาวิทยาลัย
๓. คณะและวิทยาลัย มีหน้าที่จัดการศึกษาระดับปริญญาและบัณฑิตศึกษา ทำการวิจัย นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และให้บริการทางวิชาการ
๔. สถาบัน มีหน้าที่ทำการวิจัยและให้บริการวิชาการ
๕. สำนัก มีหน้าที่สนับสนุนการบริหารจัดการทางวิชาการ
๖. ส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น มีหน้าที่ตามที่กำหนดในข้อบังคับของมหาวิทยาลัยตาม มาตรา ๙ วรรคสาม

การจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่น

- มหาวิทยาลัยอาจรับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นเข้าสมทบในมหาวิทยาลัยก็ได้ และมีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรชั้นหนึ่งชั้นใดแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันสมทบนั้นได้

การรับเข้าสมทบ การยกเลิกการสมทบ และการควบคุมสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่น ตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นข้อบังคับของมหาวิทยาลัยและประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๑๑)

- มหาวิทยาลัยอาจจัดการศึกษาหรือดำเนินการวิจัยร่วมกับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่น ในประเทศหรือต่างประเทศหรือขององค์การระหว่างประเทศได้ โดยในการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรชั้นหนึ่งชั้นใดร่วมกับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันนั้นแก่ผู้สำเร็จการศึกษาได้

การจัดการศึกษาหรือการยกเลิกการจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นข้อบังคับของมหาวิทยาลัยและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย (ร่างมาตรา ๑๒)

บทยกเว้น

- กำหนดให้กิจการของมหาวิทยาลัยไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานและกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ แต่พนักงานมหาวิทยาลัยต้องได้รับการคุ้มครองและประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน (ร่างมาตรา ๑๓)

อำนาจหน้าที่ของมหาวิทยาลัย

- กำหนดให้มหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (ร่างมาตรา ๑๔)

๑. ซื้อ ขาย จ้าง รับจ้าง สร้าง จัดทำ โอน รับโอน ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ แลกเปลี่ยน และ จำหน่าย หรือทำนิติกรรมใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่กิจการของมหาวิทยาลัย ตลอดจนถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพย์สินสิทธิต่างๆ ในทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย หรือมีสิทธิในหรือหาประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา และจำหน่ายทรัพย์สินทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทธรณ์หรืออุทิศให้

การจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนอสังหาริมทรัพย์ของมหาวิทยาลัย ให้กระทำได้เฉพาะอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาตามมาตรา ๑๗

๒. รับค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน เบี้ยปรับ และค่าบริการในการให้บริการภายในอำนาจหน้าที่ของมหาวิทยาลัย รวมทั้งทำความตกลงหรือกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการนั้น

๓. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นทั้งของรัฐหรือของเอกชน หรือกับองค์การหรือหน่วยงานต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ ในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในมาตรา ๗

๔. กู้ยืมเงินและให้กู้ยืมเงินโดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สิน การถือหุ้น การเข้าเป็นหุ้นส่วน การลงทุนและการร่วมลงทุน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่กิจการของมหาวิทยาลัย

การกู้ยืมเงิน การให้กู้ยืมเงิน การถือหุ้น การเข้าเป็นหุ้นส่วน การลงทุนหรือการร่วมลงทุน ถ้าเป็นจำนวนเงินเกินวงเงินที่รัฐมนตรีกำหนดต้องได้รับความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีก่อน

๕. ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

๖. กำหนดค่าตอบแทนหรือค่าตอบแทนพิเศษ รวมทั้งสวัสดิการ สิทธิประโยชน์ และประโยชน์อย่างอื่นให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

๗. จัดให้มีการพัฒนาทางวิชาการและการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการนำผลงานทางวิชาการ ผลการวิจัย และทรัพย์สินทางปัญญาออกเผยแพร่และไปใช้ให้เป็นประโยชน์

๘. จัดให้มีกองทุนนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ กองทุนเพื่อการจัดการศึกษาในสาขาวิชาที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองในทางการเงินได้ กองทุนเพื่อกิจการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย รวมทั้งจัดให้มีทุนเพื่อการศึกษาและทุนเพื่อการวิจัย

๙. ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา จัดการ ใช้ และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย และที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ

๑๐. จัดตั้งหรือร่วมกับบุคคลอื่นในการจัดตั้งองค์กรที่เป็นนิติบุคคล รวมตลอดถึงลงทุนหรือร่วมลงทุนกับบุคคลหรือนิติบุคคลใด เพื่อดำเนินกิจการที่เกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับกิจการของมหาวิทยาลัย หรือนำผลการค้นคว้าวิจัยไปเผยแพร่หรือหาประโยชน์เพื่อเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย

- มหาวิทยาลัยต้องส่งเสริมและสนับสนุนผู้ซึ่งมหาวิทยาลัยรับเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยและนักศึกษาซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์อย่างแท้จริงให้มีโอกาสเรียนจบสำเร็จปริญญาตรี (ร่างมาตรา ๑๖)

- รายได้ของมหาวิทยาลัย มีดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๑๕)

๑. เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปี
๒. เงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่มหาวิทยาลัย
๓. เงินกองทุนที่รัฐบาลหรือมหาวิทยาลัยจัดตั้งขึ้น และรายได้หรือผลประโยชน์จากกองทุน

ดังกล่าว

๔. ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน เบี้ยปรับ ค่าบริการต่าง ๆ และเงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มหาวิทยาลัยเรียกเก็บตามอำนาจหน้าที่ หรือที่ได้จากสัญญาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

๕. รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้จากการลงทุนหรือการร่วมลงทุนและจากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย

๖. รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ที่ราชพัสดุหรือจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุซึ่งมหาวิทยาลัยปกครอง ดูแล ใช้ หรือจัดหาประโยชน์ รวมถึงที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย

๗. รายได้หรือผลประโยชน์อื่น

รายได้ของมหาวิทยาลัยไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายอื่น

- กำหนดให้บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่มหาวิทยาลัยได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือได้มาโดยการซื้อด้วยเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย หรือแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย หรือได้มาด้วยวิธีอื่น ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย (ร่างมาตรา ๑๓)

- กำหนดให้ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยที่ใช้เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และการบังคับทางปกครอง และบุคคลใดจะยกอายุความหรือระยะเวลาในการครอบครองขึ้นต่อสู้กับมหาวิทยาลัยในเรื่องทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยมิได้ (ร่างมาตรา ๑๘)

- กำหนดให้บรรดารายได้และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยจะต้องจัดการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

เงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่มหาวิทยาลัยจะต้องจัดการตามเงื่อนไขที่ผู้อุทิศให้กำหนดไว้ แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขดังกล่าว ต้องได้รับความยินยอมจากผู้อุทิศให้หรือทายาท หากไม่มีทายาทหรือทายาทไม่ปรากฏต้องได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย (ร่างมาตรา ๑๙)

การดำเนินการ

สภามหาวิทยาลัย

- กำหนดให้มีสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วย (ร่างมาตรา ๒๐)

(๑) นายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) อธิการบดี นายกสมาคมธรรมศาสตร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประธานกรรมการวิชาการ ประธานสภาอาจารย์ และประธานสภานักงานมหาวิทยาลัย

(๓) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่งคนจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี

(๔) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนไม่เกินสี่คนจากผู้ดำรงตำแหน่งคณบดีและหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ และวิทยาลัย

(๕) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่งคนจากผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก หรือหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสถาบัน และสำนัก

(๖) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนไม่เกินสี่คนจากคณาจารย์ประจำ ผู้ซึ่งทำการสอนในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และมีใช้ผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕)

(๗) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนไม่เกินสองคนจากพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี และมีใช้ผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕)

(๘) กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบสี่คน ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกโดยคำแนะนำของนายกสภามหาวิทยาลัย และกรรมการสภามหาวิทยาลัยตาม (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗)

ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัย

- กำหนดให้นายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามมาตรา ๒๐ (๘) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

กรรมการสภามหาวิทยาลัยตามมาตรา ๒๐ (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี และอาจดำรงตำแหน่งอีกได้ (ร่างมาตรา ๒๑)

- นายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัย นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว ยังจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (ร่างมาตรา ๒๒)

๑. ตาย
๒. ลาออก
๓. ขาดคุณสมบัติของการเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยในประเภทนั้น
๔. เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
๕. เป็นบุคคลล้มละลาย
๖. สภามหาวิทยาลัยมีมติให้ถอดถอน
๗. ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

อำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย

- กำหนดให้สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัยและให้รวมถึงอำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ด้วย อาทิ (ร่างมาตรา ๒๓)

๑. กำหนดเป้าหมาย วางนโยบาย และแนวทางในการพัฒนาของมหาวิทยาลัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

๒. ออกข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศของมหาวิทยาลัย เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัย และอาจมอบหมายให้ส่วนงานใดในมหาวิทยาลัยเป็นผู้ออกข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศสำหรับส่วนงานนั้นเป็นเรื่อง ๆ ไปก็ได้

๓. ออกข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัย

๔. ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย

๕. อนุมัติการให้ปริญญา ประกาศนียบัตรดุษฎีบัณฑิต ประกาศนียบัตรมหาบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร ทั้งของมหาวิทยาลัยและที่มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่น รวมทั้งอนุมัติการให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์

๖. อนุมัติการจัดตั้ง การรวม หรือยุบเลิกส่วนงานของมหาวิทยาลัยตามมาตรา ๙ รวมทั้งการแบ่งหน่วยงานภายในของส่วนงานดังกล่าว

๗. พิจารณาดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และพิจารณาถอดถอนนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ อธิการบดี ศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษ

๘. แต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และตำแหน่งทางวิชาการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

๙. แต่งตั้งและถอดถอนรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ และหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น

๑๐. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของอธิการบดีและหัวหน้าส่วนงานต่าง ๆ

๑๑. อนุมัติการรับเข้าสมทบ การจัดการศึกษาร่วม หรือการยกเลิกการสมทบ การยกเลิกการจัดการจัดการศึกษาร่วมของสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่น อนุมัติหลักสูตรการศึกษาและการเปิดสอน รวมทั้งการปรับปรุง การยุบรวม หรือการยกเลิกหลักสูตรการศึกษา

๑๒. กำหนดนโยบายและวิธีการเกี่ยวกับการจัดหารายได้ จัดหาแหล่งทุน และทรัพยากรอื่น

๑๓. อนุมัติการกู้ยืมเงินและให้กู้ยืมเงิน การถือหุ้น การเข้าเป็นหุ้นส่วน และการลงทุนหรือการร่วมลงทุน

๑๔. อนุมัติการตั้งงบประมาณรายรับและอนุมัติงบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัย

ฯลฯ

สภาธรรมศาสตร์สัมพันธ์

- กำหนดให้มีสภาธรรมศาสตร์สัมพันธ์ ประกอบด้วย ผู้แทนจากสมาคมศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย สมาคมวิชาชีพในสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอกผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่มหาวิทยาลัยหรือสังคม

สภาธรรมศาสตร์สัมพันธ์มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อสภามหาวิทยาลัยและอธิการบดี เกี่ยวกับการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยและสังคมโดยรวม

๒. สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย โดยระดมความคิดเห็นและทรัพยากรในด้านต่าง ๆ จากประชาคมธรรมศาสตร์ ศิษย์เก่า และสาธารณชนทั่วไป (ร่างมาตรา ๒๕)

คณะกรรมการบริหารวิทยาลัย

- กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย อธิการบดีเป็นประธาน รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก หัวหน้าส่วนงานที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ วิทยาลัย สถาบัน หรือสำนัก ประธานสภาอาจารย์ และประธานสภานักงานมหาวิทยาลัย เป็นกรรมการ และให้คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยโดยคำแนะนำของอธิการบดี แต่งตั้งรองอธิการบดีหรือผู้ช่วยอธิการบดีคนหนึ่งเป็นเลขานุการ และให้คณะกรรมการบริหารฯ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเสนอแผนพัฒนามหาวิทยาลัย พิจารณากลับกรองข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศมหาวิทยาลัย พิจารณาเกี่ยวกับการจัดตั้ง การรวม การเปลี่ยนแปลง การยุบเลิกส่วนงาน และการแบ่งหน่วยงานภายในส่วนงานดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การเงิน และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย ให้คำปรึกษาและข้อแนะนำแก่อธิการบดี ทั้งนี้ ตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย (ร่างมาตรา ๒๖, ร่างมาตรา ๒๗)

คณะกรรมการวิชาการ

- กำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาการ ประกอบด้วย (ร่างมาตรา ๒๘)

๑. กรรมการจากคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นศาสตราจารย์หรือรองศาสตราจารย์ สายสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวนสามคน และสายวิทยาศาสตร์จำนวนสามคน

๒. กรรมการซึ่งได้มาจากผู้ดำรงตำแหน่งคณบดี และหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะหรือวิทยาลัย จำนวนสามคน

๓. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นบุคคลภายนอก จำนวนสามคน

ให้สภามหาวิทยาลัยโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิชาการ แต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการวิชาการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการวิชาการ

ให้รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

- กำหนดให้คณะกรรมการวิชาการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๓๐)

๑. เสนอแนะเป้าหมาย นโยบาย แนวทางในการพัฒนาและแผนพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยต่ออธิการบดี

๒. เสนอแนะต่อสภามหาวิทยาลัยในการอนุมัติหลักสูตรการศึกษาและการเปิดสอนรวมทั้งการปรับปรุง การยุบรวม และการยกเลิกหลักสูตรการศึกษา

๓. เสนอแนะต่อสภามหาวิทยาลัยในการอนุมัติการรับเข้าสมทบ การจัดการศึกษาร่วมหรือการยกเลิกการสมทบ การยกเลิกการจัดการศึกษาร่วมของสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่น

๔. เสนอแนะต่อสภามหาวิทยาลัยในเรื่องการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการเพื่อเสนอสภามหาวิทยาลัย

๕. ดำเนินการเกี่ยวกับวิชาการของมหาวิทยาลัยตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

สภาอาจารย์

- กำหนดให้มีสภาอาจารย์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการที่เป็นคณาจารย์ประจำซึ่งเลือกตั้งจากคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย และให้สภาอาจารย์มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (ร่างมาตรา ๓๑, ร่างมาตรา ๓๒)

๑. เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่สภามหาวิทยาลัยและอธิการบดีในการบริหารกิจการทั้งปวงของมหาวิทยาลัย

๒. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างมหาวิทยาลัยกับคณาจารย์ประจำ และระหว่างคณาจารย์ประจำด้วยกัน

๓. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่สภามหาวิทยาลัยหรืออธิการบดีมอบหมาย

สภานักงานมหาวิทยาลัย

- กำหนดให้มีสภานักงานมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งเลือกตั้งจากพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ และให้สภานักงานมหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (ร่างมาตรา ๓๓, ร่างมาตรา ๓๔)

๑. เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่สภามหาวิทยาลัยและอธิการบดีในการบริหารกิจการทั้งปวงของมหาวิทยาลัย

๒. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างมหาวิทยาลัยกับพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ และระหว่างพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการด้วยกัน

๓. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่สภามหาวิทยาลัยหรืออธิการบดีมอบหมาย

อธิการบดี

- กำหนดให้มีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และรับผิดชอบการบริหารงานของมหาวิทยาลัย และอาจมีรองอธิการบดีหรือผู้ช่วยอธิการบดี หรือจะมีทั้งรองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดีตามจำนวนที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่อธิการบดีมอบหมายก็ได้ และอธิการบดีนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๗ โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย และให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว อธิการบดีพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๑. ตาย

๒. ลาออก

๓. ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๗

๔. เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

๕. เป็นบุคคลล้มละลาย

๖. สภามหาวิทยาลัยมีมติให้ถอดถอนด้วยคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

๗. ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งรองอธิการบดีจากผู้ซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง โดยคำแนะนำของอธิการบดี

ให้อธิการบดีแต่งตั้งผู้ช่วยอธิการบดีจากผู้ซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง และให้มีอำนาจถอดถอนผู้ช่วยอธิการบดีด้วย

เมื่ออธิการบดีพ้นจากตำแหน่ง ให้รองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดีพ้นจากตำแหน่งด้วย (ร่างมาตรา ๓๕, ร่างมาตรา ๓๖)

คุณสมบัติของอธิการบดีและรองอธิการบดี

- กำหนดให้อธิการบดีต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๓๗)

๑. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาเอกหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาชั้นสูงอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนในมหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาชั้นสูงอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

๒. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาชั้นสูงอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนในมหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาชั้นสูงอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี หรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยมาแล้วรวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปี

- กำหนดให้รองอธิการบดีต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๓๘)

๑. มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับอธิการบดี

๒. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาชั้นสูงอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และมีประสบการณ์ทางการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

๓. เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และเคยปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

๔. คุณสมบัติอื่นตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยอธิการบดีต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่ง หรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถานศึกษาชั้นสูงอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

อำนาจหน้าที่ของอธิการบดี

- กำหนดให้อธิการบดีเป็นผู้แทนของมหาวิทยาลัยในกิจการทั้งปวง และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ เช่น (ร่างมาตรา ๓๙)

๑. บริหารกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศของมหาวิทยาลัย รวมทั้งวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย ในกรณี ให้มีอำนาจออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศได้

๒. บริหารบุคลากร การเงิน การคลัง การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศของมหาวิทยาลัย

๓. จัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัย และดูแลให้มีการปฏิบัติตามนโยบายและแผนงานรวมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

๔. จัดหารายได้และทรัพยากรอื่นจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์และปณิธานของมหาวิทยาลัย และจัดทำงบประมาณรายรับและรายจ่ายเพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

๕. แต่งตั้งและถอดถอนรองคณบดีและอาจารย์พิเศษโดยคำแนะนำของคณบดี

๖. แต่งตั้งและถอดถอนหัวหน้าภาควิชา หัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา รองผู้อำนวยการ และรองหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสถาบันหรือสำนัก

ฯลฯ

คณะและวิทยาลัย

- ในคณะและวิทยาลัย ให้มีคณบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของคณะและวิทยาลัย และจะให้ มีรองคณบดีตามจำนวนที่คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยกำหนดเพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่คณบดีมอบหมายก็ได้

คณบดีมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

คณบดีนั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๔๒

รองคณบดีนั้น ให้อธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณบดีจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๔๓

เมื่อคณะบดีพ้นจากตำแหน่ง ให้รองคณบดีพ้นจากตำแหน่งด้วย (ร่างมาตรา ๔๑)

คุณสมบัติของคณบดีและรองคณบดี

- กำหนดให้คณบดีต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาชั้นสูงอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนในมหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาชั้นสูงอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรองมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี (ร่างมาตรา ๔๒)

- กำหนดให้รองคณบดีต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๔๓)

๑. มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับคณบดี

๒. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาชั้นสูงอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และมีประสบการณ์การทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

- ในคณะและวิทยาลัย ให้มีคณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัยประกอบด้วย คณบดี เป็นประธานและกรรมการอื่น และให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (ร่างมาตรา ๔๔, ร่างมาตรา ๔๕)

๑. วางนโยบายและแผนงานของคณะหรือวิทยาลัยให้สอดคล้องกับนโยบายของ มหาวิทยาลัย

๒. วางระเบียบและออกประกาศทางการศึกษาของคณะหรือวิทยาลัย ทั้งนี้ โดยไม่ขัดต่อ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศของมหาวิทยาลัย รวมทั้งวางระเบียบและออกประกาศอื่น ตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

๓. พิจารณาหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรสำหรับคณะหรือวิทยาลัยเสนอ คณะกรรมการวิชาการ เพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

๔. วางหลักเกณฑ์และกำกับดูแลการวัดผล ประเมินผล และควบคุมมาตรฐานการศึกษา ของคณะหรือวิทยาลัย

๕. ให้คำปรึกษาและเสนอความเห็นต่อคณบดี

๖. พิจารณางบประมาณของคณะและวิทยาลัยเพื่อเสนออธิการบดี

๗. เสนอแนะเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์พิเศษและการแต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์เกียรติคุณต่อคณะกรรมการวิชาการ เพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

๘. กำกับดูแลการบริหาร การเงิน การคลัง การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินของคณะหรือ วิทยาลัย ให้เป็นไปตามข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศของมหาวิทยาลัย

๙. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัย

ฯลฯ

- ในกรณีที่มีการแบ่งภาควิชาหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า ให้มี หัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของภาควิชา หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า (ร่างมาตรา ๔๖)

- ในสถาบัน สำนัก และส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าให้มีผู้อำนวยการหรือ หัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของสถาบัน สำนัก หรือส่วนงานที่ เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า และจะให้ มีรองผู้อำนวยการหรือรองหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ตามจำนวนที่คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยกำหนด เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่ผู้อำนวยการหรือ หัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นมอบหมายก็ได้ และเมื่อผู้อำนวยการหรือหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น พ้นจากตำแหน่งให้รองผู้อำนวยการหรือรองหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นพ้นจากตำแหน่งด้วย (ร่างมาตรา ๔๗)

- ในสถาบัน สำนัก และส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าให้มีคณะกรรมการ ประจำสถาบัน สำนัก หรือส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก หรือหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น แล้วแต่กรณี เป็นประธาน และกรรมการอื่น (ร่างมาตรา ๔๘)

- กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก และหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ต้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มเวลาและจะดำรงตำแหน่งดังกล่าวเกินหนึ่งตำแหน่งในขณะเดียวกันมิได้

ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งอยู่หนึ่งตำแหน่งแล้ว ให้รักษาการแทนตำแหน่งอื่นได้อีกเพียงหนึ่งตำแหน่ง แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน (ร่างมาตรา ๕๙)

- ในสำนักงานสภามหาวิทยาลัยและสำนักงาน ให้มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยและสำนักงาน (ร่างมาตรา ๕๑)

- เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน คณะ วิทยาลัย สถาบัน สำนัก หรือส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า อธิการบดีจะมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งคณบดี ผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าส่วนงานดังกล่าว ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดีเฉพาะในส่วนงานนั้นก็ได้

คณบดี ผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าส่วนงานซึ่งได้รับมอบอำนาจจากอธิการบดี อาจมอบอำนาจต่อให้รองคณบดี รองผู้อำนวยการ หรือรองหัวหน้าส่วนงานนั้นปฏิบัติหน้าที่ที่รับมอบอำนาจมานั้นแทนได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอธิการบดี และให้ผู้รับมอบอำนาจหรือผู้รับมอบอำนาจต่อมีอำนาจหน้าที่ตามที่อธิการบดีกำหนด (ร่างมาตรา ๕๒)

การประกันคุณภาพและการประเมิน

- กำหนดให้มหาวิทยาลัยจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัย และให้คณะกรรมการวิชาการจัดให้มีการประเมินหลักสูตรการศึกษา การเรียนการสอน และการวัดผลตามหลักสูตรนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด (ร่างมาตรา ๕๔, ร่างมาตรา ๕๖)

- กำหนดว่าเมื่อครบสี่ปีนับแต่วันจัดตั้งส่วนงานของมหาวิทยาลัยตามมาตรา ๙ ให้มหาวิทยาลัยจัดให้มีการประเมินส่วนงานดังกล่าว โดยผู้ประเมินซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมิใช่ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย แล้วรายงานสภามหาวิทยาลัยและประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปและให้มีการประเมินดังกล่าวทุกสี่ปี (ร่างมาตรา ๕๕)

- กำหนดให้สภามหาวิทยาลัยจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของอธิการบดีและหัวหน้าส่วนงานต่าง ๆ และให้อธิการบดีจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับของมหาวิทยาลัย (ร่างมาตรา ๕๗, ร่างมาตรา ๕๘)

การบัญชีและการตรวจสอบ

- กำหนดให้มหาวิทยาลัยวางและรักษาไว้ซึ่งระบบบัญชีอันถูกต้อง แยกตามส่วนงานของมหาวิทยาลัย มีสมุดบัญชีลงรายการแยกตามประเภทของสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้ และค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริง พร้อมด้วยข้อความอันเป็นที่มาของรายการนั้น ๆ และให้มีการตรวจสอบภายในเป็นประจำ และการบันทึกรายการในสมุดบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป (ร่างมาตรา ๕๙)

- กำหนดให้มหาวิทยาลัยต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และรายงานผลการตรวจสอบต่อนายกสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป โดยการตรวจสอบให้มีคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งแต่งตั้งโดยสภามหาวิทยาลัย (ร่างมาตรา ๖๐)

- กำหนดให้มหาวิทยาลัยจัดทำรายงานการเงินส่งผู้สอบบัญชีของมหาวิทยาลัยภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี และให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย เพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามอธิการบดีและผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น อีกทั้งกำหนดให้ผู้สอบบัญชีทำรายงานผลการสอบบัญชีและการเงินเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี เพื่อสภามหาวิทยาลัยเสนอต่อรัฐมนตรี และให้มหาวิทยาลัยจัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของปีที่ล่วงมาเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อประเมินผล และให้เผยแพร่รายงานดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖๑, ร่างมาตรา ๖๓, ร่างมาตรา ๖๔, ร่างมาตรา ๖๕)

- กำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของมหาวิทยาลัย และให้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของมหาวิทยาลัยในรอบปีบัญชี (ร่างมาตรา ๖๒)

- กำหนดให้อธิการบดีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ร่างมาตรา ๖๖)

การกำกับและดูแล

- กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับและดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในมาตรา ๗ และให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเป็นการเฉพาะ ในกรณีที่มีปัญหาข้อขัดแย้งในการดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยซึ่งอาจเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม ให้รัฐมนตรีเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เมื่อคณะรัฐมนตรีวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้ผู้เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะรัฐมนตรี และบรรดาเรื่องที่มีมหาวิทยาลัยจะต้องเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้ให้รัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ (ร่างมาตรา ๖๗, ร่างมาตรา ๖๘)

คณาจารย์

- กำหนดให้คณาจารย์ประจำมีหน้าที่ในการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการ และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา และปฏิบัติหน้าที่และดำรงตนตามประมวลจริยธรรมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ร่างมาตรา ๖๙)

- กำหนดให้คณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยมีตำแหน่งทางวิชาการ ดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๗๐)

๑. ศาสตราจารย์
๒. รองศาสตราจารย์
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
๔. อาจารย์

ศาสตราจารย์นั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย

- ศาสตราจารย์ซึ่งมีความรู้ความสามารถและความชำนาญเป็นพิเศษและพ้นจากตำแหน่งไป โดยไม่มีความผิด สภามหาวิทยาลัยอาจแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณในสาขาที่ศาสตราจารย์ผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญเพื่อเป็นเกียรติยศได้ (ร่างมาตรา ๗๑)

- ศาสตราจารย์พิเศษนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งอาจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ หรือรองศาสตราจารย์พิเศษที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย (ร่างมาตรา ๗๒)

- สภามหาวิทยาลัยอาจแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมและมีได้เป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเป็นรองศาสตราจารย์พิเศษหรือผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ

อธิการบดีอาจแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมและมีได้เป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเป็นอาจารย์พิเศษได้โดยคำแนะนำของคณบดี (ร่างมาตรา ๗๓)

- บุคคลใดได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ หรือศาสตราจารย์พิเศษ หรือได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ หรือรองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ หรือตำแหน่งทางวิชาการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามมาตรา ๗๐ วรรคสาม ให้มีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการดังกล่าวเป็นคำนำหน้านาม เพื่อแสดงวิทยฐานะได้ตลอดไป

การใช้คำนำหน้านามให้ใช้อักษรย่อ ดังต่อไปนี้

๑. ศาสตราจารย์	ใช้อักษรย่อ ศ.
๒. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ	ใช้อักษรย่อ ศ. (เกียรติคุณ)
๓. ศาสตราจารย์พิเศษ	ใช้อักษรย่อ ศ. (พิเศษ)
๔. รองศาสตราจารย์	ใช้อักษรย่อ รศ.
๕. รองศาสตราจารย์พิเศษ	ใช้อักษรย่อ รศ. (พิเศษ)
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ใช้อักษรย่อ ผศ.
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ	ใช้อักษรย่อ ผศ. (พิเศษ)

การบริหารงานบุคคล

- กำหนดให้พนักงานมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

(๑) พนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการ ได้แก่ตำแหน่งดังต่อไปนี้

- ก. ศาสตราจารย์
- ข. รองศาสตราจารย์
- ค. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- ง. อาจารย์
- จ. ตำแหน่งทางวิชาการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามมาตรา ๗๐ วรรคสาม

(๒) พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ ได้แก่ตำแหน่งซึ่งกำหนดไว้ตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

นอกจากพนักงานมหาวิทยาลัยตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แล้ว มหาวิทยาลัยอาจมีลูกจ้างเพื่อปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยอีกได้ (ร่างมาตรา ๗๕)

- สภามหาวิทยาลัยอาจกำหนดให้มีตำแหน่งชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญ เชี่ยวชาญพิเศษ หรือตำแหน่งอื่น ซึ่งเป็นตำแหน่งเฉพาะตัวสำหรับพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ มีผลงาน และมีคุณภาพของงานในหน้าที่ที่แสดงถึงการใช้วิชาชีพหรือระดับความสามารถ (ร่างมาตรา ๗๖)

- พนักงานมหาวิทยาลัยและลูกจ้างผู้ใดถูกลงโทษทางวินัยให้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง

พนักงานมหาวิทยาลัยและลูกจ้างผู้ใดเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ยกเว้นการสั่งลงโทษหรือการตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ให้ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งถึงการกระทำหรือได้รับทราบคำสั่ง (ร่างมาตรา ๗๘)

- กำหนดให้มีคณะกรรมการทำหน้าที่พิจารณาเรื่องอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์ (ร่างมาตรา ๗๙)

ปริญญาและเครื่องหมายวิทยฐานะ

- ปริญญาสามชั้น คือ (ร่างมาตรา ๘๐)

ปริญญาเอก เรียกว่า ดุษฎีบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ด.

ปริญญาโท เรียกว่า มหาบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ม.

ปริญญาตรี เรียกว่า บัณฑิต ใช้อักษรย่อ บ.

- มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตร ในสาขาวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย และให้หรือร่วมให้ปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตร ในสาขาวิชาที่มีการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นในประเทศหรือต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ (ร่างมาตรา ๘๑)

- สภามหาวิทยาลัยอาจกำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรี ได้รับปริญญาเกียรตินิยมได้ (ร่างมาตรา ๘๒)

- สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับของมหาวิทยาลัยกำหนดให้มีประกาศนียบัตรชั้นต่าง ๆ และอนุปริญญาได้ ดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๘๓)

๑. ประกาศนียบัตรดุษฎีบัณฑิต ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งภายหลังที่ได้รับปริญญาเอกหรือเทียบเท่าแล้ว

๒. ประกาศนียบัตรมหาบัณฑิต ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งภายหลังที่ได้รับปริญญาโทหรือเทียบเท่าแล้ว

๓. ประกาศนียบัตรบัณฑิต ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่ง ภายหลังจากที่ได้รับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าแล้ว

๔. อนุปริญญา ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งก่อนถึงขั้นได้รับปริญญาตรี

๕. ประกาศนียบัตรประเภทอื่น ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาหรือวิจัยเฉพาะวิชา

- มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่บุคคลซึ่งสภามหาวิทยาลัยเห็นว่า ทรงคุณวุฒิและคุณธรรม มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อสังคมสมควรแก่ปริญญานั้น ๆ แต่จะให้ปริญญาดังกล่าวแก่คณาจารย์ประจำ ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย นายกสภามหาวิทยาลัย หรือกรรมการสภามหาวิทยาลัยในขณะที่ดำรงตำแหน่งนั้นไม่ได้ (ร่างมาตรา ๘๔)

- มหาวิทยาลัยอาจกำหนดให้มีครุวิทยฐานะและเข็มวิทยฐานะเป็นเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรดุษฎีบัณฑิต ประกาศนียบัตรมหาบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร และอาจกำหนดให้มีครุยประจำตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้บริหาร หรือคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยได้ และอาจกำหนดให้มีตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยหรือส่วนงานของมหาวิทยาลัยได้ อีกทั้งอาจกำหนดให้มีเครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่องแต่งกาย ของนักศึกษา พนักงานมหาวิทยาลัย และลูกจ้างของมหาวิทยาลัยได้ โดยทำเป็นข้อบังคับของมหาวิทยาลัยและประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๘๕ ร่างมาตรา ๘๖ และ ร่างมาตรา ๘๗)

บทกำหนดโทษ

- ผู้ใดใช้ครุวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ ครุยประจำตำแหน่ง เครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่องแต่งกายของนักศึกษา พนักงานมหาวิทยาลัย และลูกจ้างของมหาวิทยาลัยหรือสิ่งใดที่เลียนแบบสิ่งดังกล่าว โดยไม่มีสิทธิที่จะใช้ หรือแสดงด้วยประการใด ๆ ว่าตนมีปริญญา ประกาศนียบัตรดุษฎีบัณฑิต ประกาศนียบัตรมหาบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา ประกาศนียบัตร หรือมีตำแหน่งใด ในมหาวิทยาลัยโดยที่ตนไม่มีสิทธิ ถ้าได้กระทำให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิที่จะใช้หรือมีวิทยฐานะหรือมีตำแหน่งเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๘๘)

- ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๘๙)

(๑) ปลอมหรือทำเลียนแบบซึ่งตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยหรือส่วนงานของมหาวิทยาลัยไม่ว่าจะเป็นสีใดหรือทำด้วยวิธีใด ๆ

(๒) ใช้ตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยหรือส่วนงานของมหาวิทยาลัย ปลอมหรือซึ่งทำเลียนแบบหรือ

(๓) ใช้หรือทำให้ปรากฏซึ่งตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย หรือส่วนงานของมหาวิทยาลัยที่วัตถุหรือสินค้าใด ๆ โดยฝ่าฝืนมาตรา ๘๖ วรรคสอง

ถ้าผู้กระทำความผิดตาม (๑) เป็นผู้กระทำความผิดตาม (๒) ด้วย ให้ลงโทษตาม (๒) แต่
กระทงเดียว

ความผิดตาม (๓) เป็นความผิดอันยอมความได้

บทเฉพาะกาล

- ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ งบประมาณ และรายได้ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ มาเป็นของมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้
(ร่างมาตรา ๙๐)

- ให้สภามหาวิทยาลัยและสภาอาจารย์ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. ๒๕๓๑ ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสภามหาวิทยาลัยและสภาอาจารย์ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๙๑)

- ให้ส่วนราชการในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. ๒๕๓๑ และหน่วยงานที่สภามหาวิทยาลัยได้อนุมัติและจัดตั้งขึ้นในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีอยู่ในวันก่อนวันที่
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นส่วนงานของมหาวิทยาลัยไปพลางก่อน จนกว่าจะได้มีข้อบังคับของ
มหาวิทยาลัยตามมาตรา ๙ วรรคสาม ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ
(ร่างมาตรา ๙๒)

- ให้นายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัย ประธานสภาอาจารย์ และกรรมการ
สภาอาจารย์ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับปฏิบัติหน้าที่นายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการ สภามหาวิทยาลัย ประธานสภา
อาจารย์ และกรรมการสภาอาจารย์ ตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีสภามหาวิทยาลัยและสภาอาจารย์
ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๙๓)

- ให้ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑
อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระ แต่ถ้าบุคคลดังกล่าว
เป็นข้าราชการของมหาวิทยาลัยต้องแสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพมาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยตาม
พระราชบัญญัตินี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อครบกำหนดเวลาสามสิบวันตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่แสดงเจตนา
เปลี่ยนสถานภาพมาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ให้พ้นจากตำแหน่ง และให้นำความในวรรคสองของมาตรา
๙๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดีตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. ๒๕๓๑ อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าผู้ดำรงตำแหน่ง
อธิการบดีจะพ้นจากตำแหน่ง (ร่างมาตรา ๙๔)

- ให้ผู้ดำรงตำแหน่งคณบดี ผู้อำนวยการ หัวหน้าภาควิชา และหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่อ
อย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะหรือภาควิชาตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑
อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงดำรงตำแหน่งคณบดี ผู้อำนวยการ หัวหน้าภาควิชา หรือ
หัวหน้าส่วนงานหรือหน่วยงานดังกล่าวตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป จนกว่าจะครบวาระ

ให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยของผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งคงดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งจะพ้นจากตำแหน่ง (ร่างมาตรา ๔๕)

- การนับวาระการดำรงตำแหน่งของอธิการบดีตามมาตรา ๓๖ คณบดีตามมาตรา ๔๑ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามมาตรา ๔๗ ให้นับรวมวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ ด้วย (ร่างมาตรา ๔๖)

- ให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการกอง เลขานุการคณะ เลขานุการสถาบัน เลขานุการสำนัก และหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับซึ่งเป็นข้าราชการของมหาวิทยาลัย ให้คงดำรงตำแหน่งต่อไป แต่หากไม่แสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยภายในสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่ตำแหน่งดังกล่าวจะถูกยุบเลิกก่อนเวลาเช่นว่านั้น (ร่างมาตรา ๔๗)

- ให้โอนบรรดาข้าราชการ ลูกจ้างของส่วนราชการ พนักงานราชการ และพนักงานของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ มาเป็นข้าราชการ ลูกจ้างของส่วนราชการ และพนักงานมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้

เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ามหาวิทยาลัยเป็นส่วนราชการ และให้ข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการดังกล่าวรับเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่น ๆ ผ่านมหาวิทยาลัยโดยเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดิน งบบุคลากรที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน ค่าจ้างประจำ และเงินอื่นที่เกี่ยวข้อง และให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา หรือระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างของส่วนราชการมาใช้บังคับแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่การนำกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือระเบียบที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา หรือระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างของส่วนราชการมาใช้บังคับตามวรรคสองไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ หรือมีกรณีที่ไม่อาจนำมาใช้บังคับได้ด้วยเหตุใด ๆ ให้การดำเนินการในส่วนที่ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้หรือในส่วนที่ไม่อาจนำกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือระเบียบดังกล่าวมาใช้ได้ เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย (ร่างมาตรา ๔๘)

- ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการตามมาตรา ๔๘ ผู้ใด

(๑) แสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพมาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยหรือลูกจ้างของมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มหาวิทยาลัยดำเนินการบรรจุเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยหรือลูกจ้างของมหาวิทยาลัย แล้วแต่กรณี ในทันที

(๒) แสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพมาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยหรือลูกจ้างของมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้ภายหลังกำหนดเวลาตาม (๑) แต่ไม่เกินสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อมหาวิทยาลัยได้ประเมินแล้วเห็นว่ามีความรู้ความสามารถตามหลักเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ให้บรรจุเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยหรือลูกจ้างของมหาวิทยาลัยได้โดยไม่ต้องทดลองปฏิบัติงาน

(๓) แสดงเจตนาเปลี่ยนสถานภาพมาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยหรือลูกจ้างของมหาวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัตินี้ภายหลังกำหนดเวลาตาม (๒) ถ้ามหาวิทยาลัยเห็นว่าการรับบุคคลนั้นเข้าทำงานจะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย และมีอัตราที่จะรับเข้าทำงานได้ ให้ดำเนินการตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

การแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และเมื่อได้ยื่นแสดงเจตนาแล้วจะถอนมิได้ (ร่างมาตรา ๙๙)

- กำหนดให้ผู้ซึ่งมหาวิทยาลัยรับเข้าเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยหรือลูกจ้างของมหาวิทยาลัย ตามมาตรา ๙๔ มาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๙ ให้ได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง สวัสดิการ และประโยชน์ตอบแทน อย่างอื่นไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับอยู่ก่อนเข้าเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยหรือลูกจ้างของมหาวิทยาลัย (ร่างมาตรา ๑๐๐)

- ข้าราชการซึ่งมหาวิทยาลัยรับเข้าเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยตามมาตรา ๙๔ มาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๙ ให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากราชการเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ นับแต่วันที่มหาวิทยาลัยรับเข้าเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย

ลูกจ้างของส่วนราชการซึ่งมหาวิทยาลัยรับเข้าเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยหรือลูกจ้างของมหาวิทยาลัยตามมาตรา ๙๙ ให้ถือว่าเป็นการออกจากงานเพราะทางราชการยุบตำแหน่ง และให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง

ข้าราชการซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการอยู่แล้ว ให้มีสิทธิขอเป็นสมาชิกต่อไปได้แม้จะออกจากราชการแล้ว ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าเป็นข้าราชการบำนาญ และมีสิทธิได้รับสวัสดิการจากทางราชการเช่นเดียวกับผู้ได้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

พนักงานมหาวิทยาลัยซึ่งได้รับสิทธิประโยชน์ในฐานะข้าราชการบำนาญแล้วให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม แต่ไม่ตัดสิทธิที่จะประกันตนด้วยความสมัครใจ (ร่างมาตรา ๑๐๑)

- ในระหว่างที่ยังมีข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการตามมาตรา ๙๘ ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการดังกล่าว มีส่วนร่วมในกิจการสภามหาวิทยาลัย สภาอาจารย์ หรือสภานักงานมหาวิทยาลัย โดยเท่าเทียมกับพนักงานมหาวิทยาลัยแล้วแต่กรณีด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย (ร่างมาตรา ๑๐๒)

- กำหนดให้คณะกรรมการประจำคณะ คณะกรรมการประจำมหาวิทยาลัย สถาบัน สำนัก ศูนย์ และกรรมการอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ หรือตามมติสภามหาวิทยาลัย ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงมีฐานะเป็นคณะกรรมการดังกล่าวต่อไปและทำหน้าที่คณะกรรมการบริหารส่วนงานตามพระราชบัญญัตินี้ หรือทำหน้าที่ตามที่ได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๐๓)

- กำหนดให้ตำแหน่งศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ศาสตราจารย์พิเศษ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ หรืออาจารย์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นตำแหน่ง

ศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ศาสตราจารย์พิเศษ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ หรืออาจารย์ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวคงดำรงตำแหน่งนั้นต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ผู้ซึ่งเป็นอาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นอาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้จนครบกำหนดที่ได้รับแต่งตั้ง (ร่างมาตรา ๑๐๔)

- สิทธิในการเข้าสู่ตำแหน่งศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือตำแหน่งอื่นใดของข้าราชการหรือพนักงานที่โอนมาตามมาตรา ๙๘ หรือเปลี่ยนสถานภาพตามมาตรา ๙๙ และสิทธิในการเลื่อนตำแหน่งของลูกจ้างของส่วนราชการ มิให้เสียไปเพราะเหตุที่โอนมา เปลี่ยนสถานภาพหรือไม่เปลี่ยนสถานภาพมาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย (ร่างมาตรา ๑๐๕)

- ในกรณีตำแหน่งข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการในมหาวิทยาลัยว่างลงไม่ว่าจะว่างอยู่ก่อนหรือภายหลังวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยุบเลิกตำแหน่งนั้นและให้โอนอัตราตำแหน่งและงบประมาณแผ่นดินประจำอัตรา รวมตลอดทั้งบุคคลากรที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน ค่าจ้างประจำ และเงินอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งตั้งไว้สำหรับตำแหน่งนั้นไปเป็นของมหาวิทยาลัยและให้ถือว่าการโอนงบประมาณดังกล่าวเป็นการโอนงบประมาณรายจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ (ร่างมาตรา ๑๐๖)

- เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามความในบทเฉพาะกาลนี้ ให้มีคณะกรรมการเฉพาะกิจคณะหนึ่ง ประกอบด้วย นายกสภามหาวิทยาลัยเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อธิการบดี ประธานสภาอาจารย์ ประธานสภาข้าราชการ และผู้ทรงคุณวุฒิที่สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งจำนวนสองคนเป็นกรรมการ

ให้อธิการบดีแต่งตั้งรองอธิการบดีคนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการเฉพาะกิจทำหน้าที่ให้ความเห็นและกำหนดแนวปฏิบัติในกรณีที่มีปัญหาในการปฏิบัติตามบทเฉพาะกาล

ให้คณะกรรมการเฉพาะกิจตามมาตรา นี้ ปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าการปฏิบัติตามบทเฉพาะกาลนี้ได้ดำเนินการจนเสร็จสิ้นแล้ว (ร่างมาตรา ๑๐๗)

- ให้ออกข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังมิได้ออกข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้นำพระราชกฤษฎีกา กฎทรวง ประกาศทรวงมหาวิทยาลัย ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ ที่ใช้อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๐๘)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติความเป็นมา ^[๑]

“มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (Thammasat University)” ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๗ โดยมีชื่อเมื่อเริ่มก่อตั้งว่า “มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง” มหาวิทยาลัยนี้ถือกำเนิดมาจากความคิดริเริ่มของศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น) โดยเล็งเห็นว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษาขณะนั้นมีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพียงแห่งเดียว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ประเทศชาติมีความจำเป็นต้องมีบุคคลที่มีความรู้ทางกฎหมาย การปกครอง และสังคม มารับใช้ประเทศชาติโดยถ้วน จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้ประกาศใช้เป็น “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง พ.ศ. ๒๔๗๖” เพื่อเปิดสอนในวิชาแขนงดังกล่าว โดยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ประศาสน์การคนแรกของมหาวิทยาลัย (และเป็นผู้ประศาสน์การคนเดียว เพราะต่อมาได้เปลี่ยนชื่อตำแหน่งเป็นอธิการบดี)

มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง จึงเป็นตลาดวิชาและเป็นมหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรกของประเทศไทย โดยให้สิทธิแก่ผู้ที่เคยศึกษาในโรงเรียนกฎหมายผู้สำเร็จประโยคมัธยมศึกษา และเปิดกว้างให้ถึงผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการ ผู้แทนตำบล ครู ทนายความ เข้าเรียนได้ด้วย ปรากฏว่าในปีแรกมีผู้สมัครเข้าศึกษาถึง ๗,๐๙๔ คน

วิชาที่เปิดสอนมี ๒ แขนง คือ หลักสูตรธรรมศาสตร์บัณฑิต ซึ่งสอนวิชากฎหมายเป็นหลัก แต่ได้สอนวิชารัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และการพูดด้วย เมื่อจบปริญญาตรีธรรมศาสตร์บัณฑิตก็อาจศึกษาต่อปริญญาโทแยกเป็นแขนงนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และการพูดต่อไป วิชาอีกแขนงหนึ่ง คือ วิชาการบัญชี โดยมีหลักสูตร ๓ ปี สำหรับประกาศนียบัตรทางการบัญชี (เทียบเท่าปริญญาตรี) และ ๕ ปีสำหรับประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการบัญชี (เทียบเท่าปริญญาโท)

จากวิสัยทัศน์ของศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ทำให้ผู้ไม่มีโอกาสได้ศึกษาถึงชั้นมหาวิทยาลัย ได้จบปริญญาและประกาศนียบัตรไปรับใช้ประเทศชาติในทางการเมือง กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ วงการธุรกิจ และอาชีพอิสระเป็นอันมาก

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ มหาวิทยาลัยตั้งโรงเรียนเตรียมปริญญาที่มีหลักสูตร ๒ ปี เพื่อรับผู้ประสงค์จะเข้าเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองโดยตรง โรงเรียนเตรียมปริญญาที่มีหลักสูตรการสอนหนักไปทางด้านภาษา ทั้งภาษาไทย ภาษาบาลี ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และวิชาด้านสังคม เช่น ปรัชญา วิชาเทคโนโลยี ดนตรี พิมพ์ดีด และตัวเลข เป็นต้น โรงเรียนเตรียมปริญญาที่มีทั้งหมดรวม ๘ รุ่น จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงถูกยกเลิกไป

[๑] มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ [ข้อมูลออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.tu.ac.th/intro/about/swf/history1.htm> [๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖].

เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะรัฐประหารได้ยึดอำนาจการปกครองประเทศ ด้วยเหตุผลทางการเมืองและการปกครองของคณะรัฐประหาร ทำให้มหาวิทยาลัยได้รับผลกระทบและถูกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ผู้ประศาสน์การต้องลี้ภัยการเมืองไปอยู่ต่างประเทศ ชื่อของมหาวิทยาลัยถูกตัดคำว่า “การเมือง” ออก เปลี่ยนเป็น “มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” ตำแหน่งผู้ประศาสน์การถูกยกเลิก เปลี่ยนเป็น “อธิการบดี” หลักสูตรการศึกษาธรรมศาสตร์บัณฑิตถูกเปลี่ยนแปลงเป็นนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี ความเป็นตลาดวิชาหมดไปตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๕

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นอธิการบดี ท่านเห็นว่าควรที่จะขยายการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ในชั้นปริญญาตรีเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคมเช่นเดียวกับหลักสูตรทางสังคมศาสตร์ที่มีอยู่เดิม พื้นที่ธรรมศาสตร์ท่าพระจันทร์ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ไร่ ไม่เพียงพอต่อการขยายตัวทางวิชาการและการพัฒนามหาวิทยาลัย จึงเจรจาขอใช้ที่ดิน นิคมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เนื้อที่ประมาณ ๒,๔๐๐ ไร่ ที่รังสิต เพื่อสนองรับการขยายตัวของมหาวิทยาลัยต่อไป มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงขยายออกไปที่รังสิต เรียกว่า “มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต” ซึ่งเจริญก้าวหน้าและพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังขยายไปทั่วมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์พัทยาด้วย

คณะ/วิทยาลัย/สถาบัน/ศูนย์วิชาการ ^[๒]

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาครอบคลุมทางด้านสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวนทั้งสิ้น ๒๔๐ หลักสูตร เป็นระดับปริญญาตรี ๑๐๙ หลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิต ๘ หลักสูตร ปริญญาตรีควบปริญญาโท ๔ หลักสูตร ปริญญาโท ๙๑ หลักสูตร และปริญญาเอก ๒๘ หลักสูตร โดยได้มีการจัดการเรียนการสอนใน ๔ ศูนย์การศึกษา เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาออกไปอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ยังคงมุ่งมั่นที่จะรักษาไว้ซึ่งปณิธานและปรัชญาแต่ดั้งเดิมของมหาวิทยาลัย ที่มุ่งสร้างบัณฑิตที่ไม่เห็นแก่ตัว มีจริยธรรม รักษาความถูกต้อง ออกมารับใช้สังคมชาวธรรมศาสตร์ทุกคน

สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย

- (๑) คณะนิติศาสตร์
- (๒) คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
- (๓) คณะรัฐศาสตร์
- (๔) คณะเศรษฐศาสตร์
- (๕) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
- (๖) คณะศิลปศาสตร์

^[๒] มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ [ข้อมูลออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www2.tu.ac.th/default.tu/index.php/th/about-us-th-2/fact-figures-th/faculties-colleges-institutes-th> [๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖].

- (๗) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
- (๘) คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
- (๙) คณะศิลปกรรมศาสตร์
- (๑๐) สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร
- (๑๑) สถาบันภาษา
- (๑๒) วิทยาลัยนวัตกรรมการ
- (๑๓) วิทยาลัยสหวิทยาการ
- (๑๔) วิทยาลัยนานาชาติ ปรีดี พนมยงค์

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย

- (๑) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (๒) คณะวิศวกรรมศาสตร์
- (๓) สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร
- (๔) คณะสถาปัตยกรรมและการผังเมือง

วิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วย

- (๑) คณะแพทยศาสตร์
- (๒) คณะสหเวชศาสตร์
- (๓) คณะทันตแพทยศาสตร์
- (๔) คณะพยาบาลศาสตร์
- (๕) คณะสาธารณสุขศาสตร์
- (๖) คณะเภสัชศาสตร์

สถาบัน/ศูนย์วิชาการ ประกอบด้วย

- (๑) สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
- (๒) สถาบันทรัพยากรมนุษย์
- (๓) สถาบันไทยคดีศึกษา
- (๔) สถาบันสัญญา ธรรมศักดิ์ เพื่อประชาธิปไตย
- (๕) ศูนย์อินเดียศึกษา
- (๖) ศูนย์อาเซียนศึกษา
- (๗) ศูนย์ออสเตรเลียศึกษา
- (๘) ศูนย์ศึกษารัสเซียและเครือรัฐเอกราช
- (๙) ศูนย์ศึกษาความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- (๑๐) LeTec ศูนย์การเรียนรู้ด้านกฎหมาย

ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมองค์กร และยุทธศาสตร์ ^[๓]

ปรัชญา

“... มหาวิทยาลัยย่อมนุอุปมา ประดุจบ่อน้ำ บำบัดความกระหายของราษฎร ผู้สมัครแสวงหาความรู้ อันเป็นสิทธิและโอกาสที่เขาควรมีควรได้ ตามหลักเสรีภาพของการศึกษา...”

ปณิธาน

“มหาวิทยาลัยของประชาชน” ทั้งในแง่การให้โอกาส การปลูกฝังจิตวิญญาณธรรมศาสตร์ที่ให้ความสำคัญและการตอบสนองต่อประโยชน์ของประชาชน

มหาวิทยาลัยมีปณิธานมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำ ร่วมนำสังคมไปในแนวทางที่ถูกต้องดีงามและพึงปรารถนา เสริมสร้างให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ มีความสามารถในการทำงาน และดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า มีคุณธรรม มีจิตใจเสียสละ ใฝ่รู้ และมีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ

วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นสถาบันวิชาการชั้นนำของเอเชียที่ได้มาตรฐานสากล ในการผลิตบัณฑิต การสร้างองค์ความรู้ และการแก้ปัญหาของประเทศ โดยยึดมั่นคุณธรรมและประโยชน์ของประชาชน

พันธกิจ

มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย ศิลธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

ค่านิยมองค์กร

“เป็นเลิศ เป็นธรรม ร่วมนำสังคม”

- เป็นเลิศ หมายถึง มีผลการดำเนินงานตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา คือ ผลิตบัณฑิต วิจัย บริการวิชาการแก่สังคมที่เป็นเลิศ

- เป็นธรรม หมายถึง ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม ส่งเสริมความเป็นธรรมในสังคม เป็นมหาวิทยาลัยของปวงชน มีจุดยืนเคียงข้างประชาชนและพิทักษ์ประโยชน์ให้กับประชาชน

- ร่วมนำสังคม หมายถึง การเป็นที่พึงของสังคม โดยให้บริการด้านวิชาการในรูปแบบที่หลากหลายในหลายๆ ระดับ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของประเทศ และการมีบทบาทในการหาทางออกให้กับสังคมไทยในเรื่องหลักๆ ที่สำคัญ โดยการร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ

ยุทธศาสตร์หลัก

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มุ่งมั่นจะเป็นสถาบันทางวิชาการที่ได้มาตรฐานสากลชั้นนำของเอเชีย ด้วยการสร้างความเป็นเลิศและความแข็งแกร่งทางวิชาการ ด้วยการสร้างงานวิจัยที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของประเทศ และด้วยการสร้างบัณฑิตและบุคลากรที่มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

[๓] มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, แผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙).

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ จัดการศึกษาที่ได้มาตรฐานสากล โดยปรับทุกหลักสูตรให้มีเนื้อหา สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และสอดคล้องกับความสำเร็จที่ทวีมากขึ้นของเอเชีย และประชาคม ASEAN

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ขยายบทบาทความเป็นผู้นำความร่วมมือทางวิชาการในรูปแบบ ต่างๆ อย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้นกับมหาวิทยาลัยชั้นนำใน ASEAN และเอเชีย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างงานวิจัยที่ได้มาตรฐานสากล และแก้ไขปัญหาของสังคมด้วย การเพิ่มงบประมาณวิจัย งบประมาณสนับสนุนการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการชั้นนำระดับนานาชาติ การสร้างเครือข่าย ที่เลี้ยงและกลุ่มนักวิจัยคุณภาพสูง ตลอดจนการผลักดันให้เกิดวารสารวิชาการใหม่ๆ ในระดับ ASEAN หรือ เอเชีย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ พลิกฟื้นบทบาทในการชั้นนำและนำเสนอทางออกอย่างสร้างสรรค์ ให้สังคมผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะในปัญหาที่อยู่ในบริบทที่เป็นความเชี่ยวชาญทางวิชาการของมหาวิทยาลัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปลูกฝังจิตวิญญาณธรรมศาสตร์* และทำนุบำรุงสังคมประชาธิปไตย คุณธรรม ศิลปะ วัฒนธรรมให้แก่ประชาชน และสังคมผ่านกิจกรรมในหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร และ กิจกรรมบริการทางวิชาการแก่สังคม รวมถึงการให้บริการสุขภาพแบบองค์รวมแก่สังคมอย่างสม่ำเสมอ

(* จิตวิญญาณธรรมศาสตร์ หมายถึง ความตระหนักและเห็นคุณค่าของวิถีประชาธิปไตย ความเป็นธรรมในสังคม และการมีจิตอาสา พร้อมทั้งจะรับใช้ประชาชน)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ สร้างความเป็นเลิศในการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ให้ความ สำคัญกับความโปร่งใสและ Accountability รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาคมศิษย์เก่าและประชาชน

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับการเปลี่ยนสถานภาพ สู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

การดำเนินการที่ผ่านมา ^[๑]

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ภายหลังจากที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบเงื่อนไขการกู้เงินจากธนาคารพัฒนาเอเชีย ที่มีกรอบนโยบายสำคัญเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

๑. มหาวิทยาลัยจะได้รับมอบอำนาจการบริหารงบประมาณในส่วนงบดำเนินการที่มีใช้เงินเดือน ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๒ เป็นต้นไป โดยสร้างระบบการติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในเรื่องความสามารถในการตรวจสอบได้ และความโปร่งใสในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

๒. มหาวิทยาลัยของรัฐทุกแห่งจะได้รับการพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยอิสระ (Autonomous University) หรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ภายในปี ๒๕๔๕

และต่อมาได้มีมติคณะรัฐมนตรีให้มหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการจำนวน ๒๐ มหาวิทยาลัย ดำเนินการเพื่อปรับเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยให้แต่ละมหาวิทยาลัยไปดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยที่มีหลักการสำคัญกำหนดให้เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่ไม่เป็นส่วนราชการ แต่อยู่ในกำกับของรัฐเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่เป็นอิสระและมีความคล่องตัว สามารถจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยได้มีคำสั่งมหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในกำกับของรัฐ ให้มีหน้าที่ดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามหลักการของการเป็นของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่คณะรัฐมนตรีกำหนดดังกล่าว และต่อมายังได้มอบหมายให้มีหน้าที่ในการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยด้วย

คณะกรรมการจัดทำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ดำเนินการพิจารณาแนวคิดหลักการ ตลอดจนประเด็นข้อพิจารณาที่เกี่ยวข้อง และได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ขึ้นมาฉบับหนึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ และได้นำร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นเผยแพร่ให้ประชาคมธรรมศาสตร์ได้แสดงความคิดเห็น

ซึ่งในการรับฟังความคิดเห็นนั้น ได้จัดในหลากหลายรูปแบบ ทั้งในลักษณะการประชุม การสัมมนา และรายการอภิปราย มีการระดมความคิดเห็นทั้งจากอาจารย์ ศิษย์เก่า นักศึกษา ข้าราชการสาย ข และสาย ค ลูกจ้างประเภทต่างๆ รวมตลอดถึงบุคคลภายนอกที่สนใจ ทั้งการแสดงความคิดเห็นก็มีได้จำกัดอยู่แต่ที่ประชุม

[๑] มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ทางเดินของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (ข้อมูลออนไลน์). เข้าถึงได้จาก http://legal.tu.ac.th/tu_51/tu_control/pdf/ทางเดินของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.pdf [๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖].

หรือในรายการอภิปรายที่มีการจัดขึ้นเท่านั้น ยังเปิดโอกาสให้ผู้สนใจสามารถแสดงความคิดเห็น โดยส่งความคิดเห็นโดยตรงต่อคณะกรรมการฯ หรือตั้งกระทู้ หรือส่งข้อความในเว็บบอร์ด ที่มีอยู่ในเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยด้วย จนในที่สุดร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พร้อมความคิดเห็นที่ได้จากการรับฟังทั้งหมดได้ถูกประมวลนำเสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณา สภามหาวิทยาลัยได้ประชุมเพื่อพิจารณาพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. โดยจัดเป็นวาระพิเศษเพื่อพิจารณาโดยเฉพาะถึง ๔ ครั้ง คือการประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๖/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๕ ครั้งที่ ๗/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ครั้งที่ ๘/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ และครั้งที่ ๑๐/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๕ และได้มีมติส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ที่ผ่านการพิจารณาของสภามหาวิทยาลัยไปให้ทบวงมหาวิทยาลัย (ในขณะนั้น) เพื่อพิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

หลังจากได้มีการปรับแก้ข้อความต่างๆ ในร่างพระราชบัญญัติให้เป็นไปตามมติของสภามหาวิทยาลัยแล้ว ในวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๖ มหาวิทยาลัยได้ส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ไปให้ทบวงมหาวิทยาลัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป พร้อมกับได้มีการจัดพิมพ์ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ฉบับนี้ ออกเผยแพร่ให้แก่ประชาคมได้รับทราบ ซึ่งมีการเรียกขานกันต่อมาว่า “ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เล่มเหลืองแดง” ตามการใช้สีบนปกหนังสือ

หลังจากนั้นคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๖ กำหนดหลักการกลาง ๑๐ ประการ ที่ให้บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทุกฉบับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้ส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คืนให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พิจารณาปรับแก้ไขให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว แต่มหาวิทยาลัยพิจารณาแล้วเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีหลักการสำคัญสอดคล้องกับหลักการกลางที่คณะรัฐมนตรีกำหนดแล้ว จึงไม่จำเป็นที่จะต้องปรับแก้ไขใดๆ อีก และได้ส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คืนกลับไปให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการการปรับเปลี่ยนสถานะของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากการเป็นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่เป็นส่วนราชการไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และเป็นนิติบุคคลภายใต้กำกับการดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาตามหลักการกลางและแนวทางดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๖ และในแนวทางเดียวกับร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐอื่นๆ ที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการแล้ว

สถานะปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะเวลาต่อๆ มา ประเทศไทยเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอยู่บ่อยครั้ง ทำให้การดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อปรับเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐขาดความต่อเนื่อง รวมทั้งร่างพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ด้วย แต่การดำเนินการดังกล่าวเริ่มมีความชัดเจนขึ้น เมื่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีนางสาวยิ่งลักษณ์

ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖^[๒] และได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖^[๓] ซึ่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) ในวันพุธที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เป็นเรื่องด่วน^[๔] ขณะนี้อยู่ระหว่างรอการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร

[๒] ผลการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

[๓] หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๔๔๘๐ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เรื่องร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.

[๔] ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ (เรื่องด่วนลำดับที่ ๑๗)

สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ

ความเป็นมา ^[๑]

“สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ” หรือ “มหาวิทยาลัยนอกระบบ” คือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการบริหารการจัดการอิสระแยกจากระบบราชการ (autonomous university) แต่ยังคงได้รับเงินอุดหนุนทั่วไป (block grant) ที่รัฐจัดสรรให้เป็นรายปีโดยตรง เพื่อใช้จ่ายตามความจำเป็นในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย และเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา

แนวความคิดที่จะนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบนั้นมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งผู้บริหารและคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยได้ยื่นหลักการต่อจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ซึ่งไม่ได้รับความเห็นชอบ เพียงแต่ให้มีการจัดตั้ง “ทบวงมหาวิทยาลัย” ขึ้น เพื่อดูแลมหาวิทยาลัยต่างๆ แทน “สำนักนายกรัฐมนตรี” ดังนั้น ในยุคนี้มหาวิทยาลัยต่างๆ จึงได้ย้ายสังกัดจากเดิมที่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ไปสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย แต่อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยก็ยังคงอยู่ภายใต้กฎหมายระเบียบของระบบราชการเช่นเดิม ซึ่งทำให้ขาดความคล่องตัวในการดำเนินงาน จึงได้มีความพยายามที่จะนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบราชการเรื่อยมา

และในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ นโยบายการออกนอกระบบก็ได้เป็นข้อตกลงหนึ่ง ที่ผูกพันกับสัญญาการกู้ยืมเงินกับต่างประเทศ โดยมุ่งหมายของรัฐบาลเพื่อลดงบประมาณในส่วนราชการที่สามารถเลี้ยงตนเองและบริหารงบประมาณเองได้ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เริ่มมีการเสนอให้มหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นใหม่ “ออกนอกระบบราชการ” และมีการหยุดรับข้าราชการพลเรือนเข้ามาในมหาวิทยาลัยของรัฐเดิมทั้งหมด แต่ให้มีตำแหน่งที่บรรจุเข้ามาใหม่ เรียกว่า “พนักงานมหาวิทยาลัย” ซึ่งมีกรอบเงินเดือนและสวัสดิการแตกต่างจากข้าราชการพลเรือนเดิม และหากผู้ที่เกษียณราชการไป ให้ตำแหน่งและเงินเดือนนั้นเปลี่ยนเป็นตำแหน่งพนักงานมหาวิทยาลัยในตำแหน่งเริ่มบรรจุใหม่เท่านั้น

ปัจจุบัน “สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ” หรือ “มหาวิทยาลัยนอกระบบ” มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๖ แห่ง โดยเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐหรือออกนอกระบบ โดยการแปรสภาพด้วยผลของกฎหมาย จำนวน ๑๐ แห่ง และเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐหรือออกนอกระบบ ตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัย/สถาบัน จำนวน ๖ แห่ง

(ดูรายละเอียดในตารางสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ)

^[๑] วิกิพีเดีย, สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐบาล [ข้อมูลออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/> [๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖].

สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ (เรียงตามลำดับวันที่ออกนอกระบบ) ^[๒]

ลำดับที่	มหาวิทยาลัย/สถาบัน	วันที่ออกนอกระบบ *	หมายเหตุ
๑.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๓	ออกนอกระบบ ตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้ง
๒.	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	๗ เมษายน ๒๕๓๕	ออกนอกระบบ ตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้ง
๓.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๑ ตุลาคม ๒๕๔๐	
๔.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๑ ตุลาคม ๒๕๔๐	
๕.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	๖ มีนาคม ๒๕๔๑	
๖.	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	๒๕ กันยายน ๒๕๔๑	ออกนอกระบบ ตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้ง
๗.	มหาวิทยาลัยมหิดล	๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๐	
๘.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ	๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๐	
๙.	มหาวิทยาลัยบูรพา	๙ มกราคม ๒๕๕๑	
๑๐.	มหาวิทยาลัยทักษิณ	๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	
๑๑.	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	
๑๒.	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๖ มีนาคม ๒๕๕๑	
๑๓.	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ ทหารลาดกระบัง	๗ มีนาคม ๒๕๕๑	
๑๔.	มหาวิทยาลัยพะเยา	๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓	ออกนอกระบบ ตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้ง
๑๕.	มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร (ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของสภา ผู้แทนราษฎรเพื่อเปลี่ยนชื่อใหม่ เป็น มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช)	๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓	ออกนอกระบบ ตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้ง
๑๖.	สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา	๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕	ออกนอกระบบ ตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้ง

[๒] วิกิพีเดีย, เรื่องเดียวกัน.

หลักการและสาระสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ^[๓]

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๓๖ บัญญัติให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานในกำกับของรัฐ ... โดยนัยดังกล่าว เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล มีความคล่องตัวในการดำเนินงานควบคู่กับความรับผิดชอบต่อที่จะดำเนินการกิจอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ มีความเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล โดยรัฐสามารถกำกับ ดูแลและตรวจสอบได้โดยกลไกของรัฐ ซึ่งหลักการและสาระสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ * มีดังนี้

๑. สถานภาพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

- ๑.๑ มีสถานภาพเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ
- ๑.๒ เป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- ๑.๓ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ยังคงได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณอย่างเพียงพอ ที่จำเป็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ได้

๒. ความเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล

๒.๑ การดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ทั้งการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและแผนการพัฒนาประเทศ

๒.๒ การผลิตบัณฑิตควรให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ จัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งมีความคล่องตัวและยืดหยุ่นในการปรับตัวไปตามสถานการณ์

๒.๓ ให้มีกลไกการจัดสรรงบประมาณหรือกลไกการกำกับดูแล โดยองค์กรที่รัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อความเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

๓. ความคล่องตัวของมหาวิทยาลัย

ให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมีความคล่องตัว โดยกลไกของสภามหาวิทยาลัยซึ่งเป็นองค์กรที่รับผิดชอบควบคุม ดูแล การดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล โดยสภามหาวิทยาลัยจะสามารถกำหนดระเบียบข้อบังคับในการบริหารจัดการในเรื่องต่างๆ ได้เอง ภายใต้กรอบแห่งพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง การบริหารจัดการจะสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นเรื่องที่จะเสนอคณะรัฐมนตรี ที่จะต้องเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบ และนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

[๓] มหาวิทยาลัยมหิดล, หลักการและสาระสำคัญของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ [ข้อมูลออนไลน์]

เข้าถึงได้จาก <http://www.mahidol.ac.th/muthai/autonomy/mean.htm> [๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖].

* สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐในที่นี้ หมายถึง สถาบันอุดมศึกษา ที่เรียกชื่อว่า “มหาวิทยาลัย” และ “สถาบัน”

๔. สภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารมหาวิทยาลัย

๔.๑ องค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วย จำนวนกรรมการสภามหาวิทยาลัยที่มาจากบุคคลภายนอกมากกว่าบุคคลภายในมหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากบุคคลภายนอกนั้น ประกอบด้วยผู้แทนหรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการสรรหาคัดเลือกจากรายชื่อที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาเสนอ จำนวน ๑ คน และผู้แทนจากภาคเอกชน ชุมชนหรือสังคมตามความเหมาะสม และภูมิหลังของแต่ละมหาวิทยาลัย

๔.๒ อธิการบดีในฐานะผู้บริหารสูงสุด มีหน้าที่ดำเนินการบริหารมหาวิทยาลัยภายใต้นโยบายที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด และให้สภามหาวิทยาลัยมีหน้าที่กำกับดูแลอธิการบดีโดยตรง โดยมีกระบวนการกำกับดูแลที่โปร่งใสชัดเจน

การได้มาซึ่งนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัย และอธิการบดีต้องเป็นกระบวนการที่โปร่งใส ไม่ใช่การเลือกตั้ง แต่ให้ใช้วิธีการสรรหาตามข้อบังคับของสภามหาวิทยาลัย โดยมีคณะกรรมการสรรหาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง และมีผู้แทนจากคณะกรรมการการอุดมศึกษาเข้าร่วมด้วย

๕. การบริหารจัดการทั่วไป

ให้มหาวิทยาลัยใช้หลักบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) โดยอาจออกข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดี เพื่อเป็นแนวทางในการออกระเบียบข้อบังคับ และแนวทางในการดำเนินกิจกรรมทั่วไปของมหาวิทยาลัย

๖. การบริหารงานบุคคล

๖.๑ บุคลากรของมหาวิทยาลัยที่ได้รับการบรรจุภายหลังจากราชบัณฑิตยสถานจะมีสถานภาพเป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” โดยอาจเรียกชื่อว่า “ข้าราชการมหาวิทยาลัย...” หรือ “พนักงานมหาวิทยาลัย...” หรือชื่ออื่นๆ ซึ่งจะได้รับสิทธิและสวัสดิการต่างๆ ไม่น้อยกว่าข้าราชการ การได้รับเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทนเป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด ให้สอดคล้องกับศักยภาพ และผลิตภาพทางวิชาการที่เกิดขึ้น

๖.๒ ข้าราชการและลูกจ้างประจำเดิมของมหาวิทยาลัย สามารถเลือกสถานภาพ โดยขอเข้าสู่บุคลากรระบบใหม่ได้ตามความสมัครใจ ในส่วนของข้าราชการนั้น เมื่อเปลี่ยนแปลงสถานภาพแล้ว ให้คงสิทธิการเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และสิทธิประโยชน์อื่นตามที่รัฐกำหนด

๖.๓ ระบบบริหารงานบุคคลให้ตราเป็นข้อบังคับ โดยให้มีองค์กรบริหารบุคคลที่บุคลากรมีส่วนร่วม ยึดหลักการบริหารในระบบคุณธรรม (Merit System) มีระบบการประเมินผลการทำงานของบุคลากรที่โปร่งใส เป็นระบบให้คุณสำหรับผู้ทำดีมีคุณประโยชน์ที่ชัดเจน ขณะเดียวกันต้องจัดให้มีกลไกให้ความเป็นธรรมต่างๆ ได้แก่ ระบบการอุทธรณ์ ร้องทุกข์ ที่ขึ้นตรงต่อสภามหาวิทยาลัย

๗. งบประมาณและทรัพย์สิน

๗.๑ รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่มหาวิทยาลัย เพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล และเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา เงินอุดหนุนดังกล่าวถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย กรณีรายได้ไม่พอกับรายจ่ายในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยไม่สามารถหาเงินสนับสนุนจากแหล่งอื่นได้ รัฐพึงจัดสรรงบประมาณให้แก่มหาวิทยาลัยเท่าที่จำเป็น

๗.๒ รายได้ของมหาวิทยาลัยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีงบประมาณ โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสภามหาวิทยาลัย

๗.๓ มหาวิทยาลัยถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินและทรัพย์สินได้ ทรัพย์สินที่ได้มาโดยมีผู้ยกให้หรือได้มาโดยการซื้อจากเงินรายได้ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมีอำนาจปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์จากที่ราชพัสดุได้ รายได้จากการดำเนินงาน ถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย

๗.๔ มหาวิทยาลัยต้องมีระบบบริหารการเงิน และระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพโดยไม่ขัดแย้งกับมาตรฐานและนโยบายการบัญชีที่รัฐกำหนด การใช้จ่ายเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย จะต้องกำหนดเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยการอนุมัติของสภามหาวิทยาลัย

๗.๕ ให้มีกลไกตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของมหาวิทยาลัยทั้งที่เป็นกลไกภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกโดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้ที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเห็นชอบ และมีกลไกผู้ตรวจสอบภายในขึ้นตรงต่อสภามหาวิทยาลัย

๘. การใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ให้สภามหาวิทยาลัยมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย และระหว่างสถาบันการศึกษาอื่นๆ ตลอดจนชุมชน สถานประกอบการ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

๙. การบริหารงานวิชาการ

๙.๑ การบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามหลักเสรีภาพทางวิชาการ โดยให้การดำเนินการเสรีเต็มที่สภามหาวิทยาลัยมากที่สุด ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานทางวิชาการที่รัฐกำหนด

๙.๒ ให้สภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำวิจัย และนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และประเทศชาติ

๑๐. การกำกับ ตรวจสอบ

๑๐.๑ การกำกับ ตรวจสอบโดยกลไกภายในมหาวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยต้องวางระเบียบและกลไกเพื่อควบคุม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย โดยให้ประชาคมในมหาวิทยาลัย มีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้วย

๑๐.๒ การกำกับ ตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก

(๑) โดยระบบการกำกับของรัฐ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานงบประมาณ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

(๒) การกำกับด้วยกลไกงบประมาณ โดยพิจารณาเป้าหมายและผลการปฏิบัติงานเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณเป็นกลไกผลักดันให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเป็นไปตามนโยบาย และแผนของรัฐ

(๓) การกำกับด้านนโยบายของรัฐ

(๔) การกำกับด้วยระบบการรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพ โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

๑๐.๓ รัฐมนตรีมีอำนาจและหน้าที่กำกับดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ในกรณีที่การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยขัดต่อความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดีหรือมีความขัดแย้งเกิดขึ้นภายในมหาวิทยาลัย หากปล่อยทิ้งไว้จะเกิดความเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติโดยรวม ให้รัฐมนตรีกำกับ ดูแล นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ

จุดแข็งและจุดอ่อนในการปรับเปลี่ยนสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ^[๔]

๑. จุดแข็ง

(๑) มีความเป็นอิสระในการดำเนินงานภายในขอบเขตหนึ่ง ก้าวร้าวดำเนินงานทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น ต้องอาศัยความเป็นอิสระและการมีเสรีภาพทางวิชาการอย่างมาก เพื่อที่จะได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ และถ่ายทอดความรู้นั้นให้เกิดประโยชน์แก่สังคม อย่างไรก็ตาม ความเป็นอิสระนั้นได้กำหนดให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ เพื่อป้องกันมิให้มหาวิทยาลัยใช้ประโยชน์จากความเป็นอิสระจนเกินขอบเขต

(๒) มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งสามารถกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง พร้อมทั้งกำหนดวิธีการปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความคล่องตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันที่

(๓) มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งสามารถพัฒนาระบบบริหารงานด้านต่างๆ ให้เหมาะสมกับลักษณะงานและธรรมชาติของมหาวิทยาลัยได้เอง ดังนี้

๑) การจัดโครงสร้างองค์กร มหาวิทยาลัยสามารถกำหนดรูปแบบขององค์กรและหน่วยงานต่างๆ ในมหาวิทยาลัย และมีอำนาจจัดตั้งและกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ เหล่านี้

๒) การบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยสามารถกำหนดและดำเนินการสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง รวมทั้งการกำหนดอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทน ฯลฯ ซึ่งทำให้คล่องตัวและสามารถเลือกสรรผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดได้

[๔] สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ : อดีตถึงปัจจุบัน

๓) การบริหารงานวิชาการ มหาวิทยาลัยมีอำนาจในการเปิดหลักสูตรสาขาวิชาต่างๆ กำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน คุณสมบัติของผู้สอน ฯลฯ ที่สอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐานวิชาการของหน่วยงานกลาง เช่น มาตรฐานหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

๔) การบริหารการเงิน มหาวิทยาลัยสามารถกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น เพื่อให้เหมาะสมกับงานมหาวิทยาลัยและวิทยาการที่ปรับเปลี่ยนใหม่ นอกจากนี้ การกำหนดให้รัฐจัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไป ย่อมทำให้มหาวิทยาลัยมีความคล่องตัว ในการบริหารงบประมาณให้เหมาะสมกับภารกิจของมหาวิทยาลัยในแต่ละด้านตามนโยบายและแผนงาน ของมหาวิทยาลัยได้ดีกว่าการจัดสรรงบประมาณตามวิธีการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

(๔) การกำหนดให้การดำเนินงานสิ้นสุดที่มหาวิทยาลัย โดยสภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรปกครองสูงสุดนั้น ทำให้ขั้นตอนในการดำเนินงานน้อยลง ส่งผลให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายซึ่งสอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๕) มหาวิทยาลัยกับรัฐบาลยังมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากมหาวิทยาลัยยังรับเงินอุดหนุนจากรัฐ แต่ความสัมพันธ์จะเป็นไปในลักษณะการกำกับดูแลมากกว่าการบังคับบัญชา

(๖) การปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จะทำให้ การบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพ เพราะกระจายอำนาจการบริหารให้แก่สถานศึกษา ทำให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพขึ้น

๒. จุดอ่อน

(๑) มหาวิทยาลัยอยู่ในระบบราชการมานาน อาจมีผลทำให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยจำนวน ไม่น้อย มีจิตใจผูกติดอยู่กับระบบราชการ (Bureaucratic Mentality) คือ มีความคิดที่ยึดติดกับกฎระเบียบ จนกระทั่งคิดว่ากฎระเบียบสำคัญกว่าจุดมุ่งหมาย และหากบุคคลเหล่านี้ไม่สามารถปรับเปลี่ยนความคิด และพฤติกรรมได้ อาจส่งผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยที่ต้องการดำเนินงานในลักษณะที่ไม่ยึดติดกับระบบ ราชการ

(๒) การปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งบุคลากรก็ต้องเปลี่ยนไปเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย อาจทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงในอาชีพ เมื่อเปรียบเทียบกับระบบราชการ ซึ่งเป็นระบบที่ให้ความมั่นคงมากกว่า

(๓) การให้มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งกำหนดกฎเกณฑ์ หรือระเบียบในเรื่องต่างๆ เอง ถ้ามีความ แตกต่างกันมาก อาจทำให้เกิดการแข่งขันสูง หรือเกิดการไหลจากมหาวิทยาลัยหนึ่งไปสู่มหาวิทยาลัยหนึ่ง

(๔) การกำหนดให้การดำเนินงานทุกอย่างสิ้นสุดที่มหาวิทยาลัย โดยสภามหาวิทยาลัยเป็น องค์กรสูงสุด ถ้าหากสภามหาวิทยาลัยไม่เข้มแข็ง ก็จะทำให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยไม่ประสบ ผลสำเร็จได้

(๕) ยังมีความไม่เข้าใจเกี่ยวกับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ความไม่เข้าใจนี้นำมา ซึ่งทัศนคติเชิงลบ เช่น มีความคิดว่ามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐคิดค่าเล่าเรียนแพง รัฐไม่ให้งบประมาณ สนับสนุน ผู้มีฐานะดีเท่านั้นจึงจะได้เรียน มีการสอนเฉพาะวิชาที่เป็นความต้องการของตลาด เป็นต้น

**ผลกระทบ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ
ของการเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ***

เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานภาพการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และการเปลี่ยนสถานภาพข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยเป็นพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาหรือพนักงานมหาวิทยาลัย

โดยมีประเด็นการพิจารณา คือ เพื่อรับทราบข้อดีและข้อเสีย รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และรับทราบปัญหาอุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะของการเปลี่ยนสถานภาพดังกล่าว เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการต่อไป

โดยมีบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ได้ชี้แจงและตอบข้อซักถาม โดยสรุปดังนี้

นายชจร จิตสุขุมมงคล รักษาการที่ปรึกษาด้านระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เห็นว่าการปรับเปลี่ยนจากข้าราชการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย กฎหมายได้ระบุไว้ให้ใช้หลักการสมัครใจและหลักคุ้มครองสิทธิประโยชน์ไม่น้อยกว่าเดิม มติคณะรัฐมนตรีได้กำหนดให้ยุบอัตราข้าราชการมหาวิทยาลัย และให้เงินอุดหนุนกับพนักงานมหาวิทยาลัยแทน โดยให้จ้างในกรอบอัตราที่มหาวิทยาลัยได้มีการบริหารจัดการและกำหนดขึ้น ทำให้เกิดปัญหาในส่วนของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลซึ่งเป็นกลุ่มใหม่ ซึ่งมีบริบทไม่เหมือนกัน เนื่องจากในแต่ละแห่งได้กำหนดฐานของเงินเดือนของการจ้างพนักงานมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน แต่ความต้องการที่จะได้สิทธิประโยชน์ต่างๆ ยังเหมือนกับข้าราชการมหาวิทยาลัยแบบเดิม

ศาสตราจารย์วินัย ประสมภ์กาญจน์ เลขานุการที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เห็นว่า ส่วนของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจะมีปัญหาด้านงบประมาณในส่วนงบประมาณด้านครุภัณฑ์ที่มหาวิทยาลัยสมทบงบประมาณร่วมด้วย ทำให้มีผลกระทบกับงบประมาณของบุคลากรด้วย ทำให้สวัสดิการด้อยกว่าข้าราชการมาก แม้ในกฎหมายระบุให้สวัสดิการไม่ด้อยกว่าข้าราชการก็ตาม รวมทั้งงบประมาณในการขึ้นเดือนก็ได้รับผลกระทบด้วย โดยเฉพาะนโยบายรัฐบาลที่ให้ขึ้นเงินเดือนปริญญาตรีเป็น ๑๕,๐๐๐ บาท ทำให้ได้รับผลกระทบกับบุคลากรที่อยู่ในมหาวิทยาลัยมานาน แต่เงินเดือนก็ได้เท่ากับบุคลากรที่เข้ามาใหม่ ซึ่งเห็นว่ถ้าต่อไปมีการปรับโครงสร้างเงินเดือน ควรให้ครอบคลุมกับพนักงานมหาวิทยาลัยด้วย เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา

นายอภิมุข สุขประสิทธิ์ กรรมการร่างกฎหมายประจำ นักกฎหมายกฤษฎีกาทรงคุณวุฒิ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า กฎหมายไม่ได้มีปัญหาแต่เกิดจากการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย ทั้งในเรื่องงบประมาณและการจัดเก็บรายได้ เมื่อเห็นว่าไม่เพียงพอก็ให้ขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติม ซึ่งมุมมองของการปรับสถานภาพจะมาจากค่าตอบแทนและต้องการคัดสรรคนดีมาอยู่ในตำแหน่งคณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นมุมมองที่เป็นเจตนาดีต่อระบบการจัดการศึกษาของประเทศ

* ที่มา: สรุปผลการประชุมคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๔๑ วันพุธที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕.

นายระวี พรหมหลวงศรี รองประธานเครือข่ายพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา เห็นว่า ส่วนของผู้เรียนมีความต้องการความมั่นคงและความเท่าเทียมในตำแหน่งพนักงานมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกับข้าราชการ โดยเป็นปัญหาที่ฐานเงินเดือนและการได้รับสิทธิประโยชน์ที่ต้องเข้าสู่ระบบประกันสังคม ซึ่งแตกต่างกับข้าราชการ ทำให้ไม่เท่าเทียมกัน เห็นควรมีมาตรฐานกลางที่เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย เช่น มาตรฐานเงินเดือนขั้นต่ำ ขั้นสูง เป็นต้น

รองศาสตราจารย์ สุมิตร สุวรรณ ประธานเครือข่ายพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา เห็นว่า ควรมีการปรับเงินเดือนตามมติคณะรัฐมนตรี ควรมีเกณฑ์มาตรฐานที่ควรจะเป็นมีพระราชบัญญัติรองรับศักดิ์ศรีของพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา และแนวทางที่ชัดเจนของมหาวิทยาลัยในกำกับในอนาคต

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. ควรมีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการการศึกษากับรัฐบาล ให้มีการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีในการจัดสรรเงินเดือนให้กับพนักงานมหาวิทยาลัยมากกว่าข้าราชการ และให้สภามหาวิทยาลัยแต่ละแห่งคำนึงถึงความเดือดร้อนของคณาจารย์ที่มาร้องเรียน และสำนักงบประมาณต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

๒. ควรมีการเปรียบเทียบระหว่างการเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐกับแบบเดิม และควรมีกรอบที่เป็นมาตรฐานในการคุ้มครองสิทธิของพนักงานมหาวิทยาลัย และมีการติดตามประเมินผลมหาวิทยาลัยที่ออกนอกระบบให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

๓. ควรมีการศึกษาแนวทางคืนสิทธิประโยชน์ให้กับพนักงานมหาวิทยาลัยให้เท่าเทียมกับข้าราชการ

๔. ควรมีการพิจารณาปัญหาในแต่ละมหาวิทยาลัยที่ออกนอกระบบ เพราะมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะมีข้อแตกต่างและสภาพปัญหาที่แตกต่างกันในการบริหารจัดการของสภามหาวิทยาลัย

๕. ควรมีการปรับปรุงกฎหมายให้สามารถจูงใจคนเก่ง คนดีเข้ามาในระบบมหาวิทยาลัย และให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีสภาพคล่องตัวในการบริหารจัดการ

๖. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแต่ละฉบับในการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแตกต่างกัน มีความเหลื่อมล้ำกัน ไม่เสมอภาคกัน

๗. นับว่าเป็นความล้มเหลวของการบริหารงานบุคคลที่ส่วนกลางกระจายอำนาจให้สภามหาวิทยาลัยรับผิดชอบ และกฎหมายที่ออกมาทำให้เกิดการแบ่งชนชั้นระหว่างกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มผู้สอน โดยเอื้อต่อการดูแลกลุ่มผู้บริหารมากกว่าการดูแลสิทธิประโยชน์ กลุ่มผู้สอน และสายสนับสนุน

สถานภาพของบุคลากรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ภายหลังออกนอกระบบราชการ *

รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา (ฟุ้งลัดดา) วิเชียรชม ทำการศึกษา เรื่อง “สถานภาพของบุคลากรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ภายหลังออกนอกระบบราชการ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) รวบรวมปัญหาเกี่ยวกับการออกนอกระบบราชการอันจะมีผลกระทบต่อสถานภาพของบุคลากรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (๒) เพื่อรวบรวมหลักกฎหมายที่เป็นประโยชน์และอาจนำมาใช้ในการให้ความคุ้มครองบุคลากรที่ทำงานให้กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (๓) เพื่อศึกษาแนวทางหรือมาตรการคุ้มครองการทำงานของบุคลากรให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะต้องเปลี่ยนสถานะจากส่วนราชการไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ อันจะทำให้การทำงานของบุคลากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและก่อประโยชน์สูงสุดแก่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งกำลังจะต้องหารายได้เพื่อให้เพียงพอแก่การเลี้ยงตัวเองและจะต้องมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ รวมทั้งการดำเนินงานด้วย และ (๔) เพื่อเสนอให้มีการออกกฎหมาย ระเบียบหรือกฎเกณฑ์ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานของบุคลากรเพื่อให้การบริหารงานบุคคลเป็นไปอย่างสอดคล้อง และส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวอย่างชัดเจน จริงจัง และเป็นรูปธรรม

การวิจัยนี้มีขอบเขตที่จะศึกษาถึงการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในลักษณะที่เป็นองค์การมหาชนอิสระเพื่อความคล่องตัวในการบริหารการศึกษาและวิชาการ โดยเน้นเฉพาะในด้านการบริหารงานบุคคลเพื่อทราบความชัดเจนแน่นอนของสถานะภาพของบุคลากรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ภายหลังออกนอกระบบราชการ

ผลการวิจัย พบว่า เมื่อบริษัทมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ปรับเปลี่ยนสถานะจากส่วนราชการไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐซึ่งเป็นองค์การมหาชน บุคลากรเดิมของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ประสงค์จะโอนมาทำงานให้แก่มหาวิทยาลัยภายหลังออกนอกระบบราชการแล้วด้วยความสมัครใจ ก็จะต้องถูกเปลี่ยนสถานภาพไปด้วยจากข้าราชการและลูกจ้างไปเป็นเจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชน โดยก่อนการโอนก็ควรจะต้องมีการประเมินประสิทธิภาพของบุคลากรตามเกณฑ์มาตรฐานที่คณะกรรมการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยกำหนด นอกจากนั้นการโอนบุคลากรดังกล่าวยังจะต้องไม่ลดเงินเดือนค่าจ้างและสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์ของบุคลากร รวมทั้งจะต้องนับระยะเวลาการทำงานต่อเนื่องกันด้วย และไม่ว่าจะจะเป็นบุคลากรที่โอนมาทำงานกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในกำกับของรัฐหรือบุคลากรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาทำงานใหม่ ก็จะต้องมีหน้าที่หลักในการทำงานให้แก่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ด้วยความระมัดระวัง ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รักษาความลับของมหาวิทยาลัย และไม่กระทำการในทางแข่งขันกับมหาวิทยาลัยด้วย ถ้ามีการฝ่าฝืนหน้าที่บุคลากรก็จะต้องมีความรับผิดชอบทางแพ่งและทางวินัย แต่ถ้าทำงานโดยอุทิศตนเต็มที่มหาวิทยาลัยก็จะต้องมีระบบประเมินผลการทำงานและพิจารณาความดีความชอบเลื่อนขั้นเงินเดือนค่าจ้างประจำปีให้เหมาะสมด้วย

* ที่มา : วิจิตรา (ฟุ้งลัดดา) วิเชียรชม, สถานภาพของบุคลากรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ภายหลังออกนอกระบบราชการ. [ข้อมูลออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.tu.ac.th/org/ofrefector/planning/programs/re1.htm>
[๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖].

บุคลากรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ภายหลังออกนอกระบบราชการจะได้รับความคุ้มครองให้ทำงานปกติไม่เกินวันละ ๘ ชั่วโมง และไม่เกินสัปดาห์ละ ๔๘ ชั่วโมง โดยมีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอ ทั้งเวลาพักระหว่างการทำงานวันหยุดและวันลา ในขณะที่จะต้องได้รับค่าตอบแทนในการทำงานและสวัสดิการอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและเมื่อประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงาน มหาวิทยาลัยก็จะจ่ายเงินทดแทนให้แก่บุคลากรหรือทายาท นอกจากนั้นเมื่อสิ้นสุดสัญญาจ้างหรือเกษียณอายุก็จะได้รับค่าชดเชยหรือเงินเพื่อตอบแทนความชอบในการทำงานแล้วแต่กรณี และบุคลากรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีสิทธิจัดตั้งองค์กรฝ่ายบุคลากรเพื่อเป็นตัวแทนบุคลากรในการช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรกับมหาวิทยาลัยและดูแลให้ความคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของบุคลากร

การกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับสถานภาพของบุคลากรของมหาวิทยาลัย

๑. หากบุคลากรไม่โอนไปทำงานกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ปรับเปลี่ยนสถานะเป็นองค์การมหาชน ก็จะมีสภาพเช่นเดิมตามกฎหมายเดิมซึ่งเป็นกฎหมายปกครอง โดยต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ ระเบียบของกระทรวงการคลัง และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. หากบุคลากรโอนไปทำงานกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่เป็นองค์การมหาชน ก็จะทำให้บุคลากรนั้นต้องถูกปรับเปลี่ยนสถานภาพจากการเป็นข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการไปเป็นเจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์การมหาชนด้วย การโอนบุคลากรเดิมไปต้องกระทำด้วยความสมัครใจหรือยินยอมของบุคลากรเอง กระทำโดยการแสดงความประสงค์สมัครใจโอน นับระยะเวลาการทำงานต่อเนื่อง ไม่ลดเงินเดือนค่าจ้างรวมทั้งสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์ของบุคลากรด้วย (ได้รับความคุ้มครองในมาตรฐานที่เท่ากับสภาพเดิมหรือสูงกว่าสภาพเดิม) ควรจะมีการประเมินประสิทธิภาพของบุคลากร และผลการประเมินก็ต้องได้มาตรฐานอย่างน้อยตามเกณฑ์มาตรฐานที่คณะกรรมการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยกำหนด บุคลากรเดิมที่โอนมาหรือบุคลากรใหม่จะต้องปฏิบัติงานภายใต้กรอบหรือหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคล ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวก็ต้องกำหนดในเรื่องของหน้าที่ต่างๆ ของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง เวลาในการทำงาน วันหยุดวันลา ค่าตอบแทนในการทำงาน สวัสดิการความปลอดภัยในการทำงานเงินทดแทน การสิ้นสุดสัญญาจ้าง ค่าชดเชย องค์กรฝ่ายบุคลากร ระบบการคัดเลือกบุคลากรและการดำเนินการเกี่ยวกับการทำสัญญาจ้าง

สำหรับ **ข้อเสนอแนะ** คือ การออกนอกระบบราชการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำให้บุคลากรเดิมของมหาวิทยาลัยและบุคลากรใหม่ที่จะเข้ามาทำงาน เกิดความไม่แน่ใจในสถานภาพของบุคลากรว่าตนจะต้องมีสถานะอย่างไร จะมีความมั่นคงในการทำงานหรือไม่ และจะได้รับค่าตอบแทนในการทำงาน และความคุ้มครองที่เหมาะสมและเพียงพออย่างไรบ้างหรือไม่ ซึ่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ควรจะต้องสำรวจความต้องการของบุคลากรโดยการออกแบบสอบถามและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ดำเนินการให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการออกนอกระบบราชการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งมหาวิทยาลัยก็ได้

ดำเนินการในเรื่องนี้ไปแล้วมากพอสมควร แต่นอกเหนือจากการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นแล้ว มหาวิทยาลัย
ยังน่าจะต้องประชาสัมพันธ์ถึงผลดีของการออกนอกระบบราชการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งเกี่ยวกับสถานภาพของบุคลากรที่จะได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับค่าตอบแทนในการทำงาน สวัสดิการ
รวมทั้งเกี่ยวกับสิทธิในการรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรฝ่ายบุคลากรโดยมหาวิทยาลัยควรนำร่างกฎหมายและ
ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกนอกระบบราชการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ออกเผยแพร่
ให้ทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจและได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ นอกจากนี้
มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีทางเลือกด้วยมาตรการใช้ระบบคู่ขนาน กล่าวคือยังคงให้ข้าราชการ
และลูกจ้างของมหาวิทยาลัยมีสถานภาพเป็นข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการต่อไปภายในระยะเวลาที่
ไม่นานเกินไป ซึ่งควรจะเป็นระยะเวลา ๕ ปี ในขณะที่ข้าราชการและลูกจ้างคนใดที่สมัครใจก็สามารถโอนมา
เป็นเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของมหาวิทยาลัยที่ปรับเปลี่ยนสถานะเป็นองค์การมหาชนแล้วได้

จากการที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้เตรียมการดังกล่าวข้างต้นมาอย่างดีตลอดโดยมีการประชาสัมพันธ์
ให้บุคลากรได้ทราบทิศทางที่แน่ชัดของมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจัดทำคู่มือสำหรับบุคลากรเพื่อประโยชน์ในการ
ทำงานให้แก่มหาวิทยาลัยภายหลังปรับเปลี่ยนสถานะเป็นองค์การมหาชน รวมทั้งได้ทราบถึงความชัดเจนของ
สถานภาพของบุคลากรของมหาวิทยาลัยภายหลังออกนอกระบบราชการแล้ว ก็น่าจะทำให้ได้รับความร่วมมือ
จากบุคลากรสำหรับการดำเนินการออกนอกระบบราชการของมหาวิทยาลัย รวมทั้งความร่วมมือในการช่วยกัน
พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นสถาบันทางการศึกษาและวิชาการที่มีชื่อเสียงมากยิ่งขึ้นต่อไป

นโยบายองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ
ว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน *

ปีติเทพ อู๋ยีนยง **

๑. บทนำ

การวางหลักเกณฑ์ในเรื่องของความมั่นคงทางอาชีพของพนักงานมหาวิทยาลัยทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ย่อมมีความจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน เพราะพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการและสายสนับสนุนถือเป็นผู้ผลักดันให้กิจกรรมบริการสาธารณะด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างเป็นปกติ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องควรผลักดันแนวทางและวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความมั่นคงทางวิชาการและการกำหนดหลักการบริหารงานบุคคลภายในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยแนวทางและหลักเกณฑ์ดังกล่าวย่อมเสริมสร้างระบบธรรมาภิบาลในการบริหารงานบุคคลและสนับสนุนให้การบริการสาธารณะด้านการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือในกำกับของรัฐดำเนินไปได้ด้วยดี

ด้วยวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ในสมัยรัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ได้ส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินการคลังของประเทศครั้งยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ประเทศไทย วิกฤติดังกล่าวยังได้ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคลของภาครัฐครั้งยิ่งใหญ่อีกด้วยประการหนึ่ง ทั้งนี้หนี้สาธารณะที่เกิดมาจากภาวะทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำในสมัยนั้นทำให้เสถียรภาพทางการเงินการคลังมหาชนของรัฐด้อยลง จนเป็นเหตุให้รัฐบาลในยุคสมัยนั้นต้องแสวงหานโยบายเพื่อลดทอนกำลังคนและลดทอนงบประมาณด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคลากรภาครัฐประเภทต่าง

ด้วยเหตุนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้จัดจ้างพนักงานมหาวิทยาลัยเพื่อทดแทนอัตราข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยและรองรับการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยของรัฐในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ อันเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๒ ที่ได้กำหนดให้ทบวงมหาวิทยาลัยได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจ้างพนักงานทดแทนเท่ากับจำนวนอัตราข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยที่เกษียณอายุในเชิงงบประมาณนั้นๆ จนกว่ามหาวิทยาลัยของรัฐได้ปรับเปลี่ยนไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ทั้งนี้การจัดสรรงบประมาณสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างพนักงานทดแทนอัตราข้าราชการที่เกษียณอายุในแต่ละปีดังกล่าว ให้จัดสรรเพิ่มขึ้นจากอัตราเงินเดือนแรกบรรจุของข้าราชการในตำแหน่งที่เกษียณอายุในปีนั้นๆ กล่าวคือ เพิ่มขึ้น ๑.๗ เท่า จากอัตราเงินเดือนแรกบรรจุข้าราชการ สำหรับการจัดสรรงบประมาณที่มีมติทดแทนอัตราข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย สาย ก. และเพิ่มขึ้น ๑.๕ เท่าจากอัตราเงินเดือนแรกบรรจุข้าราชการ สำหรับการจัดสรรงบประมาณทดแทนอัตราข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย สาย ข. และสาย ค.

* ที่มา : เครือข่ายกฎหมายมหาชนไทย, [ข้อมูลออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.publaw.net/publaw/view.aspx?id=1753> [๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖].

** นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ นิติศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายมหาชน) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

แม้ว่ามติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กล่าวอ้างการกำหนดอัตราเงินเดือนมาเป็นเหตุจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานมหาวิทยาลัยทั้งในส่วนของสายวิชาการและสายสนับสนุน เพื่อขับเคลื่อนบริการสาธารณะด้านการให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ แต่ในความเป็นจริงนั้น รัฐบาลต้องการประหยัดงบประมาณในการบริหารงานบุคคลของรัฐในระยะยาวและต้องการนำเงินที่รัฐบาลสามารถประหยัดได้ แทนที่จะต้องไปจ่ายเพื่อบริหารงานบุคคลทางการศึกษามาเยียวยาหนี้สาธารณะจากวิกฤติทางการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ ผลที่ตามมาจากมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ ก่อให้เกิดปัญหาต่อการบริหารงานบุคคลภายในมหาวิทยาลัยที่สำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ *ประการแรก* มติคณะรัฐมนตรีในฐานะที่เป็นนโยบายสาธารณะดังกล่าว สร้างความเหลื่อมล้ำ (Inequality) ระหว่างผู้ดำรงสถานภาพพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการและสายสนับสนุนกับผู้ดำรงสถานภาพอื่นๆ ในมหาวิทยาลัย ในเรื่องของความมั่นคงในการจ้างงานและสวัสดิการที่เอื้อต่อการดำรงชีพ เพราะสัญญาจ้างพนักงานมหาวิทยาลัยถือเป็นสัญญาจ้างบุคคลให้มาเป็นแรงงานในการสนับสนุนกิจกรรมของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษาที่กำหนดระยะเวลาภายในเงื่อนไขที่สั้น และสัญญาจ้างพนักงานมหาวิทยาลัยดังกล่าวไม่สามารถสร้างความมั่นคงในอาชีพได้ เพราะเมื่อสัญญาจ้างสิ้นสุดลง พนักงานมหาวิทยาลัยอาจต้องเผชิญการประเมินผลงานเพื่อต่ออายุ ซึ่งปัญหาอาจเกิดขึ้นในกรณีที่มีการประเมินผลงานต่ออายุสัญญาจากคณะกรรมการภายในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐขาดหลักเกณฑ์มาตรฐาน (Code of Practice) ที่เป็นเกณฑ์กลางสร้างมาตรฐานในการต่ออายุสัญญาให้เหมือนกันทั่วประเทศ และขาดธรรมาภิบาลจากการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการภายในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ *ประการที่สอง* แม้ว่าพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการและสายสนับสนุนมีหน้าที่และภารกิจหลักในการขับเคลื่อนบริการสาธารณะด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษาเช่นเดียวกับกับผู้ดำรงสถานภาพอื่นๆ ในมหาวิทยาลัย แต่พนักงานมหาวิทยาลัยกลับไม่ได้รับสวัสดิการและการดูแลจากรัฐบาลที่เท่าเทียมกับผู้ดำรงสถานภาพอื่นๆ ในมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ผู้มีอำนาจตัดสินใจเชิงนโยบายและผู้กำหนดนโยบายต่างๆ มักอ้างถ้อยคำและข้อความตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ มาเป็นข้อจำกัดการพัฒนาแนวทางการบริหารงานบุคคลในมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพและจำกัดการพัฒนาสวัสดิการดูแลพนักงานมหาวิทยาลัยที่เป็นแรงงานจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษาขั้นสูงให้ดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้รัฐบาลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและผลกระทบดังกล่าวจึงควรผลักดันให้มีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและส่งเสริมสวัสดิการ ผู้ดำรงสถานภาพพนักงานมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นการเฉพาะเพื่อกำหนดกรอบการพัฒนาการบริหารงานบุคคลผู้ดำรงสถานภาพพนักงานมหาวิทยาลัยให้ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงกำหนดกรอบการพัฒนาความมั่นคงในวิชาชีพอาจารย์และสวัสดิการทั่วไปของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนอย่างเป็นธรรม ให้บุคคลเหล่านี้ยืนหยัดอยู่ในสังคมเพื่อจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษาอย่างมีความสุข

๒. นโยบายสหประชาชาติตามข้อเสนอว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ

รัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ควรพัฒนามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและส่งเสริมสวัสดิการผู้ดำรงสถานภาพพนักงานมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นการเฉพาะ โดยการกำหนดมาตรการทาง

กฎหมายเฉพาะดังกล่าวอาจมีการนำหลักเกณฑ์และแนวทางตามที่กฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับการจ้างแรงงานและสวัสดิการพนักงานมหาวิทยาลัยของรัฐมาเปรียบเทียบเพื่อหาข้อดีและข้อเสียของกฎหมายหรือข้อบังคับภายในประเทศไทยเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ การศึกษาหลักเกณฑ์และแนวทางที่บัญญัติในกฎหมายระหว่างประเทศโดยองค์กรระหว่างประเทศ ย่อมเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถแสวงหาหลักเกณฑ์และวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการสร้างมาตรฐานอาชีพผู้ดำรงสถานะพนักงานมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการหรือพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน ซึ่งนอกจากจะเป็นผู้มีหน้าที่ขับเคลื่อนบริการสาธารณะด้านการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐให้เป็นไปโดยเรียบร้อยแล้ว พนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการหรือพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนยังคงมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูหรือผู้สอนในมหาวิทยาลัยให้ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบการปฏิบัติงาน (Code of Practice) และกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพ (Code of Ethics of Teaching Profession) ที่วางครรถองแห่งการประกอบกิจกรรมบริการสาธารณะด้านการศึกษาชั้นสูงอย่างเป็นระบบและมีธรรมาภิบาล องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization หรือ UNESCO) ในฐานะที่เป็นทบวงชำนาญพิเศษของสหประชาชาติ ที่ภารกิจหลักในการวางรากฐานความร่วมมือระหว่างมนุษยชาติด้านการศึกษา ได้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดสถานะภาพและบริบทที่เกี่ยวข้องกับพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน ได้แก่ ข้อเสนอแนะว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน (Recommendation concerning the Status of Higher-Education Teaching Personnel) ที่ได้กำหนดแนวทางให้ประเทศสมาชิกของสหประชาชาติดำเนินและปฏิบัติตามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำรงสถานะภาพพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการและธรรมาภิบาลในวิชาชีพผู้สอนในมหาวิทยาลัย ดังนี้ การดำเนินแนวทางตามข้อเสนอแนะดังกล่าวย่อมอาจสร้างแนวทางในการปฏิบัติที่ดี (Good Practices) สำหรับการจัดทำกฎหมายว่าด้วยสถานะภาพของพนักงานมหาวิทยาลัยของประเทศต่างๆ การจัดทำแนวทางที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพผู้สอนในระดับมหาวิทยาลัยของสมาคมผู้สอนระดับมหาวิทยาลัยประเทศต่างๆ และการจัดทำระเบียบหรือข้อบังคับในมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทั่วทุกภูมิภาคของโลก

ข้อเสนอแนะขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติดังกล่าว ได้นำหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศหลายฉบับที่สำคัญมาวางหลักเกณฑ์อันเป็นสาระสำคัญของการสร้างแนวทางในการปฏิบัติที่ดีภายใต้การปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนหรือการกำกับดูแลผู้ดำรงสถานะภาพพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน ตัวอย่างเช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยความมั่นคงทางสังคม (มาตรฐานขั้นต่ำ) ฉบับที่ ๑๐๒ ค.ศ. ๑๙๕๒ (Convention No. 102: Social Security (Minimum Standards) Convention, 1952) ขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศที่กำหนดถึงเรื่องมาตรฐานขั้นต่ำที่พนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนของรัฐพึงได้รับในฐานะที่เป็นแรงงานประเภทหนึ่งในสังคมแรงงานอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการเลือกปฏิบัติในการศึกษา ค.ศ. ๑๙๖๐ (Convention against Discrimination in Education, 1960) ขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ประเทศสมาชิกดำเนินตามในเรื่องของการต่อต้านการเลือกปฏิบัติจากความแตกต่าง

ด้านเพศ สีมืด ความเชื่อ ศาสนา ความพิการทางกาย การแสดงออกทางเพศ และสภาพทางแรงงานใน สังกศมหาวิทยาลัย และอนุสัญญาว่าด้วยการจ้างงานบุคคลที่มีพันธะรับผิดชอบต่อครอบครัว ฉบับที่ ๑๕๖ ค.ศ. ๑๙๘๑ (Convention No. 156: Workers with Family Responsibilities Convention, 1981) ที่วาง หลักเกณฑ์ให้รัฐหรือมหาวิทยาลัยต้นสังกัดกำหนดค่าครองชีพและสวัสดิการของพนักงานมหาวิทยาลัยให้ สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในขณะปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย เป็นต้น

๒.๑ หลักการทั่วไปของข้อแนะนำว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน

ข้อแนะนำว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้กำหนดแนวทางคำแนะนำแก่รัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติให้ปฏิบัติ ตามบทบัญญัติสหประชาชาติว่าด้วยการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามมาตรา ๑๓ แห่งกติการะหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights หรือ ICESCR) ที่วางหลักเกณฑ์ไว้ว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม กัน (Right to Education) ที่ปราศจากการเลือกปฏิบัติจากรัฐ หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษาของรัฐและการให้การศึกษาดังกล่าวต้องคำนึงถึงเสรีภาพขั้นพื้นฐานและศักดิ์ศรีแห่งความเป็น มนุษย์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐได้อย่างเท่าเทียม (Equally Accessible) ภายใต้หลักเกณฑ์และมาตรฐานที่รัฐสมาชิกได้วางไว้ที่เหมาะสม

ด้วยเหตุนี้ รัฐสมาชิกจึงต้องบริหารจัดการบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาให้สอดคล้อง กับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน โดยพิจารณาสิทธิของพนักงานมหาวิทยาลัยสาย ผู้สอนหรือสายวิชาการในการให้การศึกษา การเรียนรู้และการวิจัย สามารถกระทำภายใต้เสรีภาพทาง วิชาการ (Academic Freedom) และอิสระในการดำเนินกิจกรรมบริการสาธารณะด้านการศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษา (Autonomy for Institutions of Higher Education) ทั้งนี้ แม้ว่าการบริการสาธารณะ ในประเทศสมาชิกของสหประชาชาติอาจมีหลักการที่แตกต่างกันออกไปตามนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาในแต่ละประเทศ แต่รัฐสมาชิกควรปฏิบัติตาม ข้อแนะนำว่าด้วย สถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนฉบับนี้ เพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน (Common Standards) ที่เกี่ยวข้องกับสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนหรือพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการ ในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ นอกจากนี้ พนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนต้อง กระทำหน้าที่หลายอย่างในทางวิชาการ ได้แก่ การสอนระดับอุดมศึกษาและการวิจัยขั้นสูง รัฐสมาชิกจึงไม่ เพียงมีหน้าที่ในการสร้างโอกาสทางวิชาการให้กับบุคลากรทางการศึกษาเท่านั้น รัฐสมาชิกยังมีหน้าที่ในการ กำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความเท่าเทียมและต่อต้านการเลือกปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ให้มีมาตรฐานเป็นสากล (International Standards) โดยรัฐสมาชิกควรยึดหลักเกณฑ์และปฏิบัติตาม ข้อแนะนำว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนฉบับนี้ และพยายามกำหนดนโยบายและ มาตรการทางกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่องค์กรระหว่างประเทศต่างๆ ของสหประชาชาติได้วาง เกณฑ์เอาไว้

๒.๒ สารสำคัญของข้อแนะนำว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน

(๑) **ความเป็นวิชาชีพ (Professionalism)** ข้อแนะนำว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้กำหนดให้การสอนในสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่ง เพราะการสอนในสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นบริการสาธารณะ (Public Service) ที่ต้องการผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วยความรู้ความเชี่ยวชาญและทักษะเฉพาะ และฝึกฝนความเชี่ยวชาญในทักษะที่ตนเองอย่างสม่ำเสมอตลอดการทำบริการสาธารณะด้านวิชาการและการวิจัย ซึ่งการประกอบวิชาชีพในสถาบันอุดมศึกษาที่กล่าวมานี้ถือเป็นความรับผิดชอบต่อส่วนตนและต่อสังคม ต่อการให้บริการวิชาการ การดูแลสวัสดิภาพของนักศึกษา และชุมชนภายใต้มาตรฐานแห่งวิชาชีพในฐานะที่เป็นผู้สอนและผู้วิจัย

(๒) **ความเป็นอิสระและโปร่งใสในสถาบันอุดมศึกษา (Institutional Autonomy and Accountability)** ข้อแนะนำว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความเป็นอิสระในการดำเนินบริการสาธารณะด้านการศึกษาและความโปร่งใสที่สามารถตรวจสอบได้ในการดำเนินกิจกรรมบริการสาธารณะด้านการศึกษาและการดำเนินงานภายในสถาบันการศึกษา โดยความเป็นอิสระในการบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นการสร้างระดับหรือมาตรฐานในการบริหารงานหรือจัดการสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้การตัดสินใจในการดำเนินบริการสาธารณะด้านการศึกษา หรือการจัดการภายในมหาวิทยาลัยด้านต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ระบบที่สามารถตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานได้จากสาธารณชน (Systems of Public Accountability) เช่น การบริหารการเงินการคลังที่ได้รับอุดหนุนจากรัฐของสถาบันอุดมศึกษา (Respect of Funding provided by the State) และเสรีภาพทางวิชาการและสิทธิมนุษยชนทางวิชาการ (Respect for Academic Freedom and Human Rights) เป็นต้น

(๓) **สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล (Individual Rights and Freedoms)** ข้อแนะนำว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนได้วางหลักเกณฑ์ในเรื่องสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนไว้ กล่าวคือ พนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนมีสิทธิในการดำเนินงานวิจัยที่ปราศจากการแทรกแซง (Interference) หรือการระงับ (Suppression) ซึ่งสิทธิดังกล่าวถือเป็นความรับผิดชอบในฐานะผู้ดำเนินวิชาชีพผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ต้องปฏิบัติต่อพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการโดยคำนึงถึงความเข้มงวดในทางวิชาการ (Intellectual Rigour) การแสวงหาข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry) จรรยาบรรณของนักวิจัย (Research Ethics) นอกจากนี้ พนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนยังมีสิทธิในการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการและบรรยายข้อสรุปการวิจัยในฐานะที่เป็นผู้เขียนหรือผู้เขียนผลงานทางวิชาการร่วม

(๔) **เงื่อนไขและสภาพการจ้างงาน (Terms and Conditions of Employment)** ข้อแนะนำว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนได้กำหนดให้พนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนควรได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม (Just) และควรได้รับโอกาสให้มีการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ (Career Development) รวมไปถึงการได้รับการปฏิบัติภายใต้กระบวนการที่เป็นธรรมในการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลื่อนขั้น การถอดถอน และเหตุอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานสัมพันธ์ในสถาบันอุดมศึกษา

(๕) ความมั่นคงในการจ้างงาน (Security of Employment) ข้อนี้นำว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่าพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนควรมีความมั่นคงในการทำงานภายใต้สถานะภาพอาจารย์ที่ดำรงอยู่หรือสถานะภาพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรหรือมีการเปลี่ยนแปลงอันระบบในสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ความมั่นคงในการทำงานควรเกิดขึ้นภายหลังพนักงานมหาวิทยาลัยผู้นั้นได้ปฏิบัติงานเป็นเวลาทดลองงานที่สมเหตุสมผล (Reasonable Period of Probation) เพื่อให้พนักงานมหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นแรงงานหนึ่งในตลาดแรงงานการศึกษาสามารถประกอบวิชาชีพภายใต้กรอบมาตรฐานการสอน การดำเนินกิจกรรมทางวิชาการ และการดำเนินงานวิจัยให้เป็นที่พึงพอใจตามระดับมาตรฐานที่หน่วยงานกำกับดูแลทางการศึกษาได้กำหนดไว้ (Satisfaction of an Academic Body) หรือให้เป็นที่พึงพอใจตามเกณฑ์การปฏิบัติงานที่สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดได้วางเอาไว้ (Satisfaction of the Institution of Higher Education)

(๖) การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน (Appraisal) ข้อนี้นำว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนได้วางหลักเกณฑ์ให้สถาบันอุดมศึกษาควรเสริมสร้างความมั่นใจในเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน ๓ ประการด้วยกัน ได้แก่ *ประการแรก* การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน (Assessment of the Work of Higher-education Teaching Personnel) ถือเป็นส่วนสำคัญของการปฏิบัติงานด้านการสอน การเรียนรู้และการวิจัยและการพัฒนาตนเองของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนที่ถูกประเมินต้องรายบุคคลต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับผลงานและศักยภาพของแต่ละบุคคล *ประการที่สอง* การประเมินพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนต้องอยู่บนมาตรฐานทางวิชาการ (Academic Criteria of Competence) ด้านความสามารถในการวิจัย การสอน และทักษะทางวิชาการอื่นๆ ที่เป็นไปตามดุลพินิจของผู้ประเมิน *ประการสุดท้าย* พนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนที่ถูกประเมินมีสิทธิในการอุทธรณ์การประเมิน (Right to Appeal) ในกรณีที่การประเมินดังกล่าวไม่เป็นธรรม

(๗) การเจรจาข้อตกลงและเงื่อนไขของการจ้างแรงงาน (Negotiation of Terms and Conditions of Employment) ข้อนี้นำว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนได้วางหลักเกณฑ์ให้พนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนควรมีสิทธิและเสรีภาพในการเข้าร่วมกิจกรรมการเจรจาต่อรอง (Collective Bargaining) หรือกระบวนการอื่นๆ ที่เทียบเท่า (Equivalent Procedure) เพื่อยื่นข้อเรียกร้องและเจรจาต่อรองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแรงงานหรือแรงงานสัมพันธ์ให้เป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่องค์กรแรงงานระหว่างประเทศได้บัญญัติหรือวางหลักเกณฑ์เอาไว้

(๘) ข้อตกลงและเงื่อนไขของการจ้างแรงงานพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนที่เป็นเพศหญิง ผู้พิการทางกายและพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนแบบในลักษณะจ้างแบบไม่เต็มเวลา (Terms and Conditions of Employment of Women, Disabled, and Part-time Higher-Education Teaching Personnel) ภายใต้ข้อแนะนำว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน รัฐสมาชิกควรกำหนดมาตรการเสริมสร้างความเท่าเทียมในด้านโอกาสและการปฏิบัติต่อพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนเพศหญิง

และพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนที่พิจารณาให้เท่าเทียม นอกจากนี้ พนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนแบบไม่เต็มเวลา ควรได้รับการปฏิบัติในเรื่องของเงื่อนไขการจ้างงานพื้นฐานและสิทธิประโยชน์พื้นฐานเท่าเทียมกับพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนแบบเต็มเวลา

๓. ข้อจำกัดในการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ

แม้ว่าข้อเสนอแนะว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมความเท่าเทียมในด้านการบริหารงานบุคคลที่ดำรงสถานะพนักงานมหาวิทยาลัยและส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพทางวิชาการของพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการหรือสายผู้สอน แต่การนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปปฏิบัติเป็นเรื่องยากและซับซ้อน ซึ่งอุปสรรคการนำเอาข้อบังคับดังกล่าวไปปฏิบัติในประเทศต่างๆ ประกอบด้วย ๓ ประการที่สำคัญ ได้แก่ *ประการแรก* นโยบายสาธารณะและกฎหมายบริหารงานบุคคลของภาครัฐมีลักษณะที่ไม่เหมือนกัน ในบางประเทศถือว่าความผูกพันระหว่างพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนหรือสายวิชาการผูกพันด้วยสัญญาจ้างแรงงานภายใต้หลักเกณฑ์แห่งกฎหมายคุ้มครองแรงงานและกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งกำหนดให้เรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐในฐานะที่เป็นนายจ้างและพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนหรือสายวิชาการในฐานะที่เป็นลูกจ้าง เช่น ค่าตอบแทนจากการทำงาน สวัสดิการแรงงาน ค่าชดเชย องค์กรแรงงานของลูกจ้าง ข้อเรียกร้อง ข้อพิพาทแรงงาน และการระงับข้อพิพาทแรงงาน เป็นต้น แต่ในบางประเทศถือว่าความผูกพันระหว่างพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนหรือสายวิชาการผูกพันด้วยสัญญาทางปกครอง ภายใต้หลักเกณฑ์แห่งกฎหมายปกครองหรือกฎหมายบริหารงานบุคคลของภาครัฐ ที่พนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนเป็นเพียงแค่ผู้ดำเนินกิจกรรมบริการสาธารณะในภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย คือ การให้บริการสาธารณะด้านการศึกษาเท่านั้น และความสัมพันธ์ต่างๆ กับทางมหาวิทยาลัยเป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจกฎหมายที่สถาปนาและให้อำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษาของแต่ละสถาบัน

ประการต่อมา ข้อเสนอแนะขององค์การสหประชาชาติฉบับนี้จะสามารถสร้างความเท่าเทียม สิทธิและเสรีภาพทางวิชาการให้กับผู้ดำรงสถานภาพพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนหรือสายวิชาการ แต่กลไกในการคุ้มครองความเท่าเทียม สิทธิและเสรีภาพทางวิชาการให้กับผู้ดำรงสถานภาพพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนหรือสายวิชาการในแต่ละประเทศอาจมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในประเทศนั้นๆ เช่น บางประเทศเมื่อเกิดกรณีพิพาทระหว่างพนักงานมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต้นสังกัด ต้องกำหนดให้มีการพิจารณาอุทธรณ์ภายในหน่วยงานตามระยะเวลาที่กฎหมายปกครองกำหนดไว้ก่อนแล้วถึงนำคดีขึ้นสู่ศาลปกครองหรือนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางปกครองได้ แต่ในทางตรงกันข้ามกระบวนการยุติธรรมบางประเทศได้เปิดช่องให้พนักงานมหาวิทยาลัยสามารถใช้สิทธิผ่านทางศาลยุติธรรมได้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการหรือขั้นตอนทางปกครองก่อน เป็นต้น

ประการสุดท้าย แม้ในประเทศที่ไม่มีรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษรจะมีบทบัญญัติ (Statutory Law) ที่สนับสนุนกลไกการคุ้มครองความเท่าเทียมและต่อต้านการเลือกปฏิบัติระหว่างบุคคลในสังคม รวมไปถึงผู้ดำรงสถานภาพต่างๆ ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และในประเทศที่มีรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร (Written Constitution) จะมีการวางหลักกฎหมายส่งเสริมความเท่าเทียมและต่อต้านการเลือกปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน แต่ปัญหาในด้านการบังคับใช้กฎหมายลำดับศักดิ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคในสังคม หรือการบังคับใช้กฎหมายส่งเสริมความเท่าเทียมเฉพาะยังอาจมีอุปสรรคหลายประการ เช่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่รัฐจะต้องกำหนดนโยบายดำเนินการจ้างบุคลากรหลายสถานะภาพ และให้สวัสดิการของบุคลากรมหาวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในอัตราที่แตกต่างกันเพียงเพราะความแตกต่างในด้านสถานภาพที่ดำรงอยู่เท่านั้น แม้ว่าบุคลากรมหาวิทยาลัยของรัฐหรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ดำรงสถานะภาพแตกต่างกันจะมีการะและหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษาที่เหมือนกันก็ตาม

๔. สรุป

สหประชาชาติได้กำหนดกฎหมายระหว่างประเทศขึ้นหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการเลือกปฏิบัติด้านแรงงาน การส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพทางวิชาการของครูอาจารย์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป และพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนในระดับอุดมศึกษา จนนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๗ ที่ถือเป็นกรอบนโยบายที่สำคัญของสหประชาชาติเพื่อให้สมาชิกดำเนินและปฏิบัติตามกรอบแนวคิดแห่งกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการเลือกปฏิบัติและการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนหรือสายวิชาการ แต่การนำไปปฏิบัติในประเทศต่างๆ อาจประสบอุปสรรคและปัญหาจากข้อจำกัดบางประการที่เกิดจากระบบกระบวนการยุติธรรมที่แตกต่างและระบบการบริหารงานบุคคลของภาครัฐที่ซับซ้อนได้ ซึ่งแม้ว่าการปฏิบัติตามแนวทางของกฎหมายระหว่างประเทศที่ถูกบรรจุในข้อเสนอของสหประชาชาติดังกล่าวจะเป็นเรื่องยุ่งยากและอาจประสบปัญหา แต่ประเทศต่างๆ และประเทศไทยควรดำเนินตามกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องและข้อเสนอว่าด้วยสถานะของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ค.ศ. ๑๙๙๗ เพื่อสร้างความเสมอภาคและธรรมาภิบาลการบริหารงานบุคคลในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐในอนาคต

สำนักวิชาการ ให้การบริการทางวิชาการ

๑. ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ ให้บริการในวันและเวลาราชการ
- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านการเมืองการปกครอง ความมั่นคง การทหาร การยุติธรรม กฎหมายระหว่างประเทศ
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อนุญาโตตุลาการ ทฤษฎีสินทางปัญญา
- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๑ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านเศรษฐกิจ พาณิชย การเงิน การคลัง การธนาคาร การลงทุน งบประมาณ ประกันภัย
อุตสาหกรรม คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรและสหกรณ์
- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านสังคม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม แรงงานและสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี
การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การกีฬา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การพลังงาน
๒. ณ จุดบริการสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (E-knowledge Services) อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓
ให้บริการในวันและเวลาราชการ สำหรับวันประชุมสภาผู้แทนราษฎร ให้บริการถึงเวลา ๑๙.๓๐ น.
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๘

พิมพ์ที่สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ออกแบบปกโดย น.ส.รติมา ศารทะประกษา